BRĪVĀ LATVIJA

ISNN 0934–6759

APVIENOTĀ LONDONAS AVĪZE UN LATVIJA

2018. gada 17. – 23. februāris

Nr. 6 (1520)

Lasiet tīmeklī www.brivalatvija.lv

Vai sabiedrības cerības sākušas vaiņagoties?

LIGITA KOVTUNA

6. februārī Ārlietu ministrijā un 7. februārī Saeimas Sabiedrības saliedētības komisijā, ko vada deputāts Ritvars Jansons (NA), norisinājās sēdes, kuŗās valsts institūciju, diasporas organizāciju pārstāvji un sadarbības partneŗi diskutēja par diasporas budžetu, reģionālās attīstības pasākumiem remigrācijas veicināšanai, kā arī apmainījās ar informāciju par diasporas likuma izstrādes procesu, Eiropas Latviešu kongresa ceļa kartes īstenošanu, Pasaules latviešu ekonomikas un innovāciju ikgadējo forumu (PLEIF) 28. – 29. jūnijā Valmierā, bet Saeimas sēdē – īpaši par financējumu diasporas izglītībai.

Ārlietu ministrijas vēstnieks diasporas jautājumos Atis Sjanīts atzīmēja, ka Latvijas diaspora ārvalstīs šobrīd ir tik liela kā nekad, un tā nekad nav bijusi tik dažāda, kāda tā ir šobrīd. Ir nepieciešams likumisks pamats valsts un ārzemes mītošo tautiešu sadarbībai. Diasporas likuma mērķis ir noteikt, ka sadarbība ar diasporu un atbalsts tiem valstspiederīgajiem, kas vēlas atgriezties, ir valsts pienākums. Ārlietu ministrija atbalsta, ka diasporas likuma projekta izstrādē iesaistās arī ārzemju latviešu organizācijas. Lai veicinātu tālāk Latvijas valsts un savas diasporas skaidras un ilgtermiņa attiecības, ir būtiski sagatavot juridisko bazi tās atbalstam.

Kas konkrēts jau paveikts? Izglītības ministrijas Valsts sekretāra vietniece Gunta Arāja, runājot Saeimas komisijas sēdē, darīja zināmu, ka saņemts papildu financējums apmēram 200 tūkstošu (733 tūkstošus eiro iepriekš, 931 tūkstoti tagad) eiro apmērā, kas ļauj nodrošināt sešas skolotāju vietas Austrumu diasporai; paplašināt nedēļas nogales skoliņu skaitu no 25 līdz šim līdz 45 turpmāk; financiāli atbalstīt Gaŗezera un Kursas skolas ASV un A. Ziedares Latviešu skolu Austrālijā, sniedzot iespēju vēl 26 latviešu skolēniem doties uz tām mācībās; nostiprināt Eiropas Vasaras vidusskolu un atvērt vēl divas vasaras skolas Latvijā tām ārvalstīs dzīvojošo latviešu atvasēm, kas pošas studēt Latvijas augstskolās. Izglītības ministrijas pārstāve Dace Dalbiņa vēl arī pastāstīja par jauno "izglītības rīku" – *e-laipa*, kur 17 apmācīti latviešu valodas skolotāji tīmekļa vidē palīdz tālmācībā apgūt latviešu valodu. Savukārt Ārlietu ministrijas pārstāve Vija Buša un Kultūras ministrijas pārstāve Inita Pavloviča ziņoja, ka tiek veidoti plaši un konkrēti rīcības plāni, uz kuŗu pamata pieprasīt papildu financējumu, un abas uzsvēra, ka cīnās (!) par to, lai šis financējums tiktu nodrošināts ilgtermiņā. Jaunā PBLA valdes priekšsēde Kristīne Saulīte uzsvēra, ka ir ļoti svarīgi, lai tas tiktu iestrādāts valsts pamatbudžetā, par ko runāts no gada gadā. Uz reāliem soļiem aicināja ar Eiropas latviešu apvienības vicepriekšsēde Elīna Pinto, vēl piebilstot, ka diasporas tautiešiem jādod iespēja sagatavot savu atgriešanos dzimtenē, un ļoti būtiski šai ziņā ir sakārtot jautājumus par savu bērnu izglītības iespējām Latvijā, pavisam konkrēti – kuŗā skolā bērns mācīsies. "Latviskā izglītība un latviešu valodas prasmju uzturēšana diasporā ir tā sirdsstīga, kas pulsē ikvienā latvietī, tā nodrošina ceļu atpakaļ uz Latviju. Mēs augstu novērtējam valsts financiālo atbalstu, bet vēlamies arī, lai tiktu īstenots nākamais solis – ilgtermiņa plāns. Jo latviskās identitātes jautājumi nav atrisināmi ne dienas, ne pat gada laikā," teica Elīna Pinto.

Kristīne Saulīte (pa labi) un Elīna Pinto darba sēdes laikā Saeimā

Diasporas organizācijas vēlas aktīvi iesaistīties valstiski svarīgajā darbā – uzturēt latviešu valodu un gādāt, lai jaunieši saņemtu izglītību un pēc tam veiksmīgi iesaistītos darba vidē, tādējādi strādājot Latvijas attīstībai un labklājībai – tāds bija mūsu organizāciju vadošo personu uzstādījums darba pārrunu gaitā.

No mums pašiem, Latvijā un ārvalstīs mītošajiem, acīmredzot tiek sagaidīta ieinteresētība un aktīva iesaistīšanās šajā, kā bilda E. Pinto, "kritiski svarīgajā" procesā.

Olimpiskās ugunskristības izturētas godam

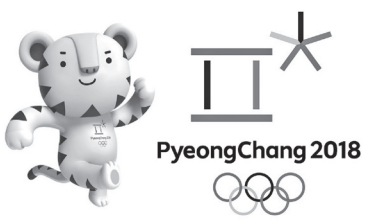

Latvijas kamaniņu braucēju komandā **Kristers Aparjods** 24. februārī svinēs 20 gadu dzimšanas dienu, un nesen 25 gadu jubileju nosvinējušais Artūrs Dārznieks ir olimpisko spēļu debitanti, bet Ināram Kivleniekam šī ir trešā Olimpiada (Vankuverā viņam 18., Sočos – 16. vieta). Olimpiskajā kvalifikācijā par trešo vietu sīvi cīnījās Dārznieks un Riks Kristens Rozītis, bet Rozītis gada izskaņā Siguldā guva savainojumu, kā rezultātā izstājās no sacensībām par ceļazīmi.

Phjončhanā sacensībās piedalījās 40 kamaniņu braucēji, bet ceturtajam braucienam kvalificējās 20 labākie sportisti pēc trim braucieniem. Kristers Aparjods pirmajos divos braucienos bija sestais ātrākais, pēc pirmās sacensību dienas ieņemot septīto vietu, pretendējot uz olimpisko sešnieku. Trešajā braucienā viņš sasniedza 13. ātrāko laiku un atkāpās uz devīto poziciju, bet ceturtajā pieļāva nelielu kļūdu trases vidusdaļā. Rezultātā viņam **11. vieta**, kas ir teicams sasniegums jaunajam sportistam, labākais starts (kopā ar šorttrekistu Roberto Puķīti) no visiem Latvijas olimpiešiem lielo sacensību sākumā.

Kristers Aparjods uz starta
// Foto: Romāns Kokšarovs/f64

Tātad – olimpiskās ugunskristības izturētas godam. Iepriekš Pasaules kausa izcīņas startos Kristers divreiz izcīnīja septīto vietu, bet pērn Siguldas trasē kļuva par Eiropas čempionu. Sporta statistiķi tūlīt vēra vaļā savus piezīmju blociņus un konstatēja, ka Latvijas neatkarības laikā olimpiskajās trasēs individuālajā ieskaitē augstāk ticis tikai Kristera pašreizējais treneris Mārtiņš Rubenis. Mārtiņš gan 1998. gadā Nagano Olimpiskajās spēlēs debitējis ar mazliet zemāku vietu – 14., bet vēlāk izcīnījis bronzu individuāli un komandu stafetē (attiecīgi 2006. un 2014. gadā). Kristera mamma Aiva Aparjode Turīnas Olimpiskajās spēlēs izcīnīja 18. vietu. Kristera māsa Kendija arī ir olimpiete. Sportiskās genas pārmantojušās.

Olimpiskais debitants Kristers Aparjods priecājas, ka šosezon viņam kamanas uztaisītas no jauna, domājot tieši par svarīgāko startu Phjončhanā. Un viss bijis labākajā kārtībā. Bet: "Palika tāda sajūta, ka varbūt pārāk daudz gribējās. Citreiz, kad tik ļoti gribas, mēdz kaut kā pietrūkt. Tomēr nav ko nokārt galvu. Tās taču ir manas pirmās spēles, un 11. vieta. Gribējās, protams, tikt desmitniekā. Tēmēju arī uz augstāku rezultātu, bet viss ir ļoti labi, un esmu apmierināts," atzina Kristers.

(Turpinājums 11. lpp.)

Latvieši Zviedrijā un Lielbritanijā *2. lpp.*

Vēstniecību ziņas *3. un 7. lpp.*

Kārļa Streipa un Franka Gordona komentāri *5. lpp.*

"Igaunijas mēnesis" Rīgā *6. lpp.*

Par jauno Māras Zālītes grāmatu *8. lpp.*

Pasaule ar *Minox Riga* *9. lpp.*

Olimpiskās ziņas *11. un 12. lpp.*

9 770934 675018 06

LATVIEŠI ZVIEDRIJĀ

Kā klājas latviešu bērniem Zviedrijā?

IEVA REINE

Strauji augošā Stokholmas Latviešu skola, kas šogad svinēs savas pastāvēšanas 65. gadadienu un ir viena no lielākajām ārvalstu latviešu nedēļas skolām, janvāra beigās ir apstiprinājusi izmaiņas tās valdes sastāvā. Skolas priekšsēža amatā Ivetu Lāci nomainīs Jānis Mankops. Par priekšsēža vietnieku ievēlēts Juris Likums, kurš turpinās darboties arī kā kontaktpersona ar vecākiem. Jauna valdes locekle ir Santa Otisone, uzņemoties sekretāres pienākumus. Kasieres darbu turpina Kristīne Deisone, tāpat valdes sastāvā nemainīgi ir ilglaicīgākā tās locekle Eva Šakina Norouzi, kā arī Agnese Blaubārde, Oskars Ozoliņš un Anna Petraškeviča.

Skolas vadība jau astoto gadu uzticēta pārzinei Ievai Reinei, kuŗa ar lielu entuziasmu strādā pie skolas attīstības un kvalitātes jautājumiem. Ieva Reine līdzdarbojas diasporas izglītības reformas izstrādē, kuŗu koordinē Latvijas Izglītības un zinātnes ministrija, sadarbojoties Valsts izglītības satura centram (VISC), Latviešu valodas aģentūrai, Eiropas Latviešu apvienībai (ELA), Pasaules Brīvo latviešu apvienībai u.c. Ieva Reine kā ELA Zviedrijas pārstāve ir iesaistīta arī Latvijas Ārlietu ministrijas ierosinātā topošā Diasporas likuma izstrādē.

Stokholmas Latviešu skolas skolotāja-metodiķe Inese Vallenberga piedalās LVA izveidotā latviešu valodas tālmācības rīka *Classflow* aprobācijā, kas pavērtu iespējas apgūt valodu tiešsaistē Latvijas skolotāju vadībā. Drīzumā skolā paredzēts izvērtēt arī VISC izstrādāto programmu dažādu latviešu valodas līmeņu apmācībai diasporas bērniem un jauniešiem.

Andrejs Ritums Stokholmas Latviešu skolai nodod vēsturisko Zviedrijas latviešu 18. novembra rīcības komitejas karogu // Foto: Ieva Reine

Stokholmas Latviešu skola tradicionāli ir darbojusies kā vecāku kooperatīvs pēc brīvprātības principa. Vairākus gadu desmitus skolas mājvieta sestdienās bija Stokholmas vecpilsētā *Storkyrkoskolan*, bet dažādu apstākļu – gan skolēnu skaita pieauguma, gan ekonomisko apsvērumu – dēļ nu jau otro gadu mācības norit Stokholmas pievārtes skolā *Vittra Sollentuna*. Skolēnu skaits 2018. gada sākumā ir krietni pārsniedzis simtu. Skolā ir deviņas bērnu klases no mazuļu vecuma līdz 8. klasei, pieaugušo valodas apmācības grupa un skolas paspārnē darbojas arī jaunizveidotais Stokholmas Jauniešu klubs. Skolā darbojas divdesmit trīs skolotāji un skolotāju palīgi.

Skolas darbību financiāli atbalsta Latviešu valodas aģentūra no Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta programmas "Valsts valodas politika un pārvalde".

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

GAIDOT PAVASARI

INGA GEDŽE

Daugavas Vanagu viesmīlīgajā namā Londonā 3. februārī un *Straumēnos* 4. februārī, pēc Hosē Havjera Mansura-Garsija ieteikuma un Vitas Upenieces uzaicinājuma, pie mums uz tikšanos bija ieradies žurnālists Jānis Domburs, ceļasomā līdzi atvedot 2015. gadā izveidoto dokumentālo filmu "4. maija Republika". (Filmas scenārija autors ir Jānis Domburs, producente Antra Cilinska (*Jura Podnieka studija*)).

Paši filmas veidotāji par filmu ir teikuši tā: "Filma "4. maija Republika" ***vērtē*** Neatkarības atjaunotāju vārdus un darbus, varas un naudas, elites un tautas attiecības, tiesiskumu un taisnīgumu. Filma *pēta* demokratijas un kapitālisma dubultspēles kopš Neatkarības atjaunošanas Latvijā. Tā ***aicina saprast*** atsevišķu cilvēku un visiem kopīgo atbildību pret valsti.

Filmā tiek intervēti gan Augstākās Padomes deputāti, kuŗi balsoja par Latvijas neatkarību, gan politiskie "varoņi", kuŗiem katram ir savi skaidrojumi par notikušo."

Jānis Domburs ir viens no retajiem žurnālistiem Latvijā, kuŗš nepārtraukti un neatlaidīgi jau 28 gadus uzdod jautājumu "Kas notiek Latvijā?" un tikpat rūpīgi šobrīd turpina meklēt atbildes *Delfi TV* studijā.

Pēc nelielas uzrunas un brīdinājuma apbruņoties ar pacietību (filmas ilgums ir divas stundas), Jānis Domburs uzaicināja klātesošos to noskatīties.

Lai gan dokumentālā filma atspoguļo Latvijas jaunāko laiku politekonomisko vēsturi, laika posmā no 1990. gada 4. maija līdz pat 2015. gadam, tomēr nevar noliegt, ka tā vedina dziļāk ieskatīties šodienā.

Filmas pirmizrādē kuplāko skatītāju pulku pārstāvēja pēc 1990. gada 4. maija uz Lielbritaniju emigrējušie Latvijas iedzīvotāji, kā arī aktīvākie un zinātkārie trimdas tautiešu un studentu kopienu pārstāvji. Klātesošajiem bija vienreizēja iespēja nepiespiestā, draudzīgā gaisotnē pēc filmas noskatīšanās uzdot tiešus jautājumus Jānim Domburam un pašiem dalīties ar saviem piedzīvojumiem un novērojumiem par dzīvi Latvijā. Visspilgtāk atmiņā palicis bijušās ministrijas darbinieces stāsts par to, kas tad ir izplatītākā saslimšana profesionāļu vidū, ja ilgstoši tiek liegtas iespējas savas profesionālās zināšanas, kuŗas tika cildinātas, pieņemot darbā, izmantot ikdienā. Ja par vienīgo iespēju izdzīvot un nomaksāt paņemto mājokļa kredītu kļūst paklausīga acīmredzami nekompetenta vadītāja rīkojumu izpilde un klusēšana... Kad saproti, ka tavām profesionālajām spējām nav un nebūs noteicošā loma tavas karjēras attīstībā, bet gan tam, vai esi "tuvās, radniecīgās, pareizās attiecībās" ar pie varas tajā brīdī esošo koalīciju, vai arī esi viens no lielākajiem "kretīniem", "stipendiātiem", kam vienkārši paveicies.

Jānis Domburs

Skatītāju uzdots, bet neatbildēts palika jautājums "Ko darīt?", jo vairāk tāpēc, ka filmas "varoņi" joprojām nav nokāpuši no skatuves, joprojām rosās aizkulisēs, pielaiko jaunos tērpus un maskas, iesilda balsis un pielabo, pārkrāso vai pilnīgi no jauna izgatavo dekorācijas jaunajam izrādes cēlienam.

Būtisks jautājums, uz kuŗu filmas skatītāji sarunas laikā meklēja atbildi, bija – "kādas ir manas iespējas ietekmēt Latvijā notiekošo?" Vai tiešām tikai reizi četros gados mums lemts atmosties no Saeimas priekšvēlēšanu daudzsološās, bet trokšņainās izrādes?

Tuvojoties kārtējām Saeimas vēlēšanām, diemžēl jāpiekrīt filmas varoņa teiktajam: "Nekas neizmaksā dārgāk kā lēts parlaments."

Vai negribīgi, tomēr atkal aizziesim nobalsot "par mazāko ļaunumu" vai nepiedalīsimies nemaz, jo "nav jau par ko balsot un tāpat nekas nemainīsies"?!

Pēc filmas noskatīšanās pārņem sajūta, ka filmas "4. maija Republika" "varoņiem" un tās veidotājiem ir izdevies uzcelt pieminekli mūsu kopējai bezatbildībai un savtīgumam, zemajai pašcieņai un klusēšanai, mūsu vienaldzībai un pārprastajai tolerancei.

Filmas "varoņi", manuprāt, pārliecinoši nodemonstrē praksē, kas un kā notiek (iespējams, vēl tagad), ja par vienīgo ceļvedi Latvijas valsts publiskajā pārvaldē ilgus gadus kļūst bijušā premjēra par "rokasgrāmatu" reiz nodēvētais Pāvila Rozīša romāns "Ceplis".

Tiem tautiešiem, kuŗi lasa ziņas *vieglajā* valodā un kuŗus vēsture mazāk interesē, filma "4. maija Republika" ir dokumentāla rokasgrāmata par Latvijā no 1990. gada 4. maija līdz 2015. gadam lietošanā esošiem "grābekļiem un to uzturēšanas noteikumiem".

Gatavojoties Latvijas Simtgades pavasara Lielajai talkai, iesaku rūpīgāk pārdomāt, vai pērno lapu dzenāšanai pa pagalmiem un sētmalēm ilgi lietoto grābekli nevajadzētu vismaz salabot, bet varbūt ir laiks beidzot iegādāties jaunu.

Iespējams, uz to mūs mudina arī viens no filmas varoņiem sacīdams: "20...gadi...., ja godīgi ...es domāju – ir laiks jaunajiem nākt..."

Ja kaut reizi šodien, pēdējā mēneša, gada laikā, vai pēdējo 20 gadu laikā esi uzdevis jautājumu "Kas notiek Latvijā?", ja ir apnicis lasīt ziņas par kārtējo "māju-kuģi", par to, kā mūsu pašu tautieši ar dāsnu valsts budžeta atbalstu pārkausē vienu no mūsu identitātes simboliem lētā amerikāņu uzkodā, vienlaikus latviešu valodu ieslaukot pagaldē… Ja pēc tavām domām esi izdarījis visu, bet tomēr nevari atkauties no ikdienā ievazātās "valsts nozagšanas", ja no iknedēļas krāsaino žurnālu lapām tā arī nevari saprast, cik grūta un sūra darba pilna ir politiķu ikdiena, ja pavasari gaidot, klusībā sev esi atzinies –"Mīlu šo zemi, bet nemīlu šo valsti", manuprāt, ir īstais laiks noskatīties dokumentālo filmu "4. maija Republika".

Paldies visiem labajiem ļaudīm Londonā un Straumēnos, īpašs paldies žurnālistam Jānim Domburam un *Juŗa Podnieka studijai* !

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvija 100

LNSO un koris *Latvija* koncertē Viļņā

9. februārī Baltijas simfoniskā festivāla ietvaros Viļņas Kongresu hallē ar augsta līmeņa koncertu uzstājās Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris (NSO) un koris *Latvija*. Koncerts izskanēja par godu Latvijas valsts Simtgadei un kā dāvana Lietuvas valstiskuma atjaunošanas simtgades svētkos. Apjomīgo mūzikālo priekšnesumu sniedza Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris, Latvijas Valsts akadēmiskais koris *Latvija*, pianists Reinis Zariņš diriģenta Andŗa Pogas vadībā. Koncertā pirmajā daļā skanēja Žana Sibeliusa Otrā simfonija *Re mažorā op.43*; koncerta otrajā daļā skanēja Artura Maskata simfoniskais skaņdarbs *Tango* un Ludviga van Bēthovena *Fantāzija klavierēm*, korim un orķestrim *C minorā op. 80*.

Koncerta māksliniekus un apmeklētājus sveica Latvijas vēstnieks Lietuvā Einars Semanis, uzsverot Latvijas, Lietuvas un Igaunijas vienotības nozīmi, plecu pie pleca veidojot stipru un plaukstošu Eiropu. Vēstnieks pateicās Latvijas māksliniekiem par burvīgo dāvanu, ko tie velta visām trijām Baltijas valstīm to Simtgadē.

E. Semanis organizēja svētku pieņemšanu Baltijas simfoniskā festivāla koncerta Viļņā mākslinieiem un lūgtajiem viesiem. Lūgto viesu skaitā bija Lietuvas valsts institūciju, mākslas aprindu, diplomātiskā korpusa, žurnālistu un diasporas pārstāvji. Pieņemšanas laikā Kultūras ministrijas valsts sekretāra vietniece Latvijas valsts Simtgades jautājumos Selga Laizāne sveica Lietuvas Valsts simfoniskā orķestra pārstāvi Stasi Pancekauski, pasniedzot simbolisku dāvanu svētku galdautu, ko klāt Lietuvas Simtgades svinību dienā. Kultūras projekts ir ietverts Latvijas Valsts Simtgades svinību nacionālajā sarīkojumu plānā.

***

Vēstures seminārs "Baltijas valstis kā daļa no Eiropas pagātnē un tagadnē"

6. februārī Helsinku Zinātņu un vēstures namā notika Latvijas vēstniecības Somijā un Latvijas Simtgades publiskās diplomātijas programmas atbalstīts vēstures seminārs "Baltijas valstis kā daļa no Eiropas pagātnē un tagadnē", lai atzīmētu Baltijas valstu simtgades un pārrunātu aktuālo Baltijas valstu attiecībās.

Seminārā tika runāts par Latvijas, Baltijas valstu un Somijas neatkarības atjaunošanas procesiem, kā arī par sadarbību pēc

neatkarības atjaunošanas, tai skaitā aizsardzības, kultūras un izglītības jomās. Seminārā piedalījās vieslektori: profesors Egidijus Aleksandravičius, Kauņa), profesors *Kaarel Piirimäe* (Igaunijas Nacionālās aizsardzības kolledža, Tartu), vēstniece Anna Žīgure (Latvija), žurnālists Juka Rislaki (Latvija/Somija), profesors (*emer.*) Seppo Zetterbergs (Somija). Semināra mērķauditorija bija vēstures eksperti, studenti, Rozentāla, *Tuglas* un *Donelaitis* biedrību Somijā biedri, kā arī citi diasporas pārtāvji. Semināru varēja skatīties arī tiešraidē *Tuglas* biedrības mājaslapā. Semināra nobeigumā bija jautājumu un atbilžu sesija, kuŗas laikā sarīkojuma apmeklētāji papildus jautājumiem par Baltijas valstu sadarbību dažādās jomās un to nākotni interesējās arī par migrācijas jautājumiem, kā arī par valstu problēmjautājumiem ar kaimiņvalstīm. Semināra iniciātori un organizatori bija Rozentāla biedrība (Somijas un Latvijas draudzības apvienība) kopā ar *Tuglas* sabiedrību (Somijas un Igaunijas draudzības apvienība) un *Donelaitis* biedrību (Somijas un Lietuvas draudzības apvienība).

***

Valsts prezidents Dienvidkorejā

Valsts prezidents Raimonds Vējonis, apmeklējot Phjončhanas Olimpiskās spēles, Seulā tikās ar Korejas prezidentu Mūnu Džēinu. Prezidenti pārrunāja divpusējo politisko un ekonomisko attiecību stiprināšanu, kā arī starptautiskās drošības jautājumus. Pārrunājot drošības situāciju Korejas pussalā, Vējonis atzīmēja nepieciešamību rast situācijas risinājumu miermīlīgā un diplomātiskā ceļā, vienlaikus nosodot Ziemeļkorejas provokātīvo rīcību un retoriku. Nesenās augsta līmeņa sarunas starp Dienvidkoreju un Ziemeļkoreju ir pozitīvs solis miermīlīga risinājuma virzienā, viņš norādīja. Vējonis sacīja, ka Latvija ir ieinteresēta ar Dienvidkoreju attīstīt ciešāku sadarbību tūrisma, izglītības, kultūras un gaisa transporta jomās, kā arī citās transporta un loģistikas nozarēs.

***

Latvijas un Baltkrievijas Ārlietu ministriju politiskās konsultācijas

9. februārī Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Andrejs Pildegovičs politisko konsultāciju laikā Minskā tikās ar Baltkrievijas ārlietu ministra vietnieku Oļegu Kravčenko.

Konsultācijās runāja par nupat notikušo Latvijas Ministru prezidenta Māra Kučinska darba vizīti Baltkrievijā, kuŗas laikā tika pārrunāti abām valstīm nozīmīgi ekonomiskās sadarbības jautājumi, kā arī parakstīti vairāki starpvaldību un starpinstitūciju līgumi, tostarp līgums par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu, informācijas apmaiņu un sadarbību kodoldrošības un aizsardzības pret radiāciju jomā. Valsts sekretārs A. Pildegovičs atzīmēja konstruktīvo dialogu drošības politikas un bruņojuma kontroles jomā, kā arī atzinīgi novērtēja Baltkrievijas puses centienus nodrošināt atklātību un caurskatāmību militāro mācību *Zapad 2017* laikā. Valsts sekretārs arī atzīmēja sarunu atsākšanu par Latvijas un Baltkrievijas līgumu par pierobežu ūdeņu, tostarp Daugavas baseina aizsardzību un apsaimniekošanu, kuŗu būtu vēlams parakstīt vēl šogad. Sarunas laikā abas puses bija vienisprātis par nepieciešamību aktivizēt valstu sadarbību izglītības un zinātnes jomā. A. Pildegovičs un O. Kravčenko pārrunāja ES – Baltkrievijas dienas kārtību, īpaši pievēršoties ES vīzu atvieglotas izsniegšanas līgumam un Readmisijas jeb Personu atpakaļuzņemšanas līgumam, kā arī apmainījās ar viedokļiem par cilvēktiesību un demokratijas jautājumiem. Tā kā šogad gan Latvija, gan Baltkrievija svin valsts simtgadi, A. Pildegovičs uzdāvināja O. Kravčenko profesoru I. Butuļa un A. Zundas vēstures pētījumu izdevumu baltkrievu valodā, kas tika atklāts pagājušā gada vasarā Latvijas ārlietu ministra E. Rinkēviča vizītes laikā Baltkrievijā. Vizītes laikā valsts sekretārs Andrejs Pildegovičs vēstniecībā atklāja bijušo Latvijas vēstnieku un pagaidu pilnvaroto lietvežu Baltkrievijā portretu galeriju.

***

Līgums par prettanku raķešu sistēmu *Spike*

12. februārī aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis un uzņēmuma *EuroSpike* pārstāvji Aizsardzības ministrijā parakstīja līgumu par Izraēlā ražoto dažāda veida prettanku raķešu sistēmu *Spike* iegādi 108 miljonu eiro vērtībā. Bergmanis uzsvēra, ka aizsardzības nozarei šī ir vēsturiska diena, jo prettanku raķešu sistēmu *Spike* iegāde ievērojami stiprinās Nacionālo bruņoto spēku rēgulāro vienību un Zemessardzes kaujas spējas."Šis ir ļoti nozīmīgs projekts Nacionālo bruņoto spēku kaujas spēju attīstīšanai, un man ir prieks, ka kopā ar sabiedrotajiem varēsim apgūt jaunas zināšanas, lai kopīgi stiprinātu mūsu drošību," norādīja Bergmanis. Savukārt uzņēmuma *Eurospike* izpildirektors Gunters Lauers, parakstot līgumu, norādīja, ka uzņēmums ir gandarīts par iespēju turpināt sadarbību ar Latvijas aizsardzības nozari un pauda apņēmību arī turpmāk nodrošināt innovatīvus tehnoloģiskos risinājumus Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām.

(Turpinājums 4. lpp.)

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

VĀCIJA. 8. februārī Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa ar uzrunu atklāja izstādi "Baltijas ceļš uz brīvību" Austrumprūsijas valsts mūzejā Lineburgā (*Ostpreußisches Landesmuseum in Lüneburg*). Izstādes atklāšanā piedalījās arī mūzeja direktors Dr. Joahims Mēnerts (*Joachim Mähnert*) un Vācijas valsts Kultūras ministrijas Kultūras un mediju nodaļas vadītāja Marija Bēringa (*Maria Bering*). Atklājot izstādi, vēstniece Skujiņa uzsvēra, ka *Baltijas ceļš* ir svarīgs elements Eiropas astoņdesmito un deviņdesmito gadu vēsturisko notikumu ķēdē, kas palīdzēja no kājām gāzt padomju milzi. Bez toreizējās cilvēku drosmes Eiropa nebūtu tāda, kādu mēs to šodien pazīstam."Mēs piederam pie tām dažām valstīm, kas pēc brīvības atgūšanas veiksmīgi noslēgušas politisko un ekonomisko transformācijas procesu, kļūstot par uzticamiem un konsekventiem Eiropas integrācijas atbalstītājiem," norādīja Latvijas vēstniece.

DĀNIJA. 21. martā Dānijas Ārlietu ministrijas telpās notiks publiskā diskusija, svinot Baltijas valstu Simtgadi. Seminārā tiks diskutēts par Ziemeļvalstu un Baltijas valstu sadarbības stiprināšanu, kā arī jaunatnes iesaistīšanu kopīgu reģionālo jautājumu risināšanā. Seminārā uzstāsies Dānijas ārlietu ministrs Anderss Samuelsens, bijušais Dānijas ārlietu ministrs Uffe Ellemans-Jensens, Eiropas parlamenta deputāts un bijušais Latvijas ārlietu ministrs Artis Pabriks, kā arī parlamenta deputāti no Igaunijas un Lietuvas un dāņu jaunatnes organizāciju pārstāvji. Diskusiju vadīs Kopenhāgenas universitātes profesors Mikels Velbī Rasmusens (*Mikkel Vedby Rasmussen*). Pēc semināra sekos pieņemšana. Diskusiju, svinot Baltijas valstu Simtgadi, rīko Baltijas valstu vēstniecības Dānijā sadarbībā ar Baltijas attīstības forumu (*Baltic Development Forum*).

SOMIJA. 8. februārī vienā no galvenajām kultūras pieturas vietām Somijā Helsinku Laikmetīgās mākslas mūzejā KIASMA tika atklāta izstāde "Tur un atpakaļ: Baltijas jūras reģiona mūsdienu māksla", lai iepazīstinātu mūzeja apmeklētājus ar Baltijas jūras reģiona mūsdienu mākslu un mākslas izcilību darbiem. Izstādes koncepcija – identitāte, ceļošana un migrācija, kā arī seksuālā identitāte, mākslinieka identitāte. Latvijas mākslinieku dalība izstādes atklāšanā tika atbalstīta Latvijas Simtgades publiskās diplomātijas programmas ietvaros. Izstādes atklāšana guvusi plašu publicitāti Somijas plašsaziņu līdzekļos. Izstādē eksponēti latviešu mākslinieku Miķeļa Fišera, Ingas Melderes, Darjas Meļņikovas un Katrīnas Neiburgas darbi. Izstādē kopā piedalās 26 mākslinieki no Baltijas jūras reģiona valstīm – Igaunijas, Krievijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas un Somijas.

KRIEVIJA. 8. februārī Latvijas vēstnieks Krievijā Māris Riekstiņš apmeklēja gadskārtējo starptautisko pārtikas produktu izstādi *Prodexpo* Maskavā un tikās ar Latvijas uzņēmējiem. Šogad no Latvijas izstādē piedalās – "Arsanda", "Kronis", "*Certification and testing center state LTD*", "*Crazy craft*", "*DM Polygraphy*", "*Good sing company*", "*Orkla confectionery & snacks Latvija LTD*", "*PERNES L*", "*Rizhskiy samogon*" un "*Union of Latvian fish processing industry (Riga sprats)*". Tiekoties ar Latvijas uzņēmējiem, vēstnieks pārrunāja aktuālitātes pārtikas nozarē un eksportā uz Krievijā un iespējamo vēstniecības atbalstu Latvijas uzņēmēju darbības sekmēšanai Krievijā. Izstāde *Prodexpo* ir lielākā un vērienīgākā pārtikas nozares izstāde Krievijā.

SPĀNIJA. Vēstniece Argita Daudze vizītes ietvaros *Ciudad Real* tikās ar provinces vadītāju (*Presidente de la Diputacion*) Hosē Manuelu Kavajero Serano un valdības pārstāvi Huanu Hosē Himenezu Prieto. Ar provinces vadītāju vēstniece pārrunāja ar tūrismu, kultūru un izglītību saistītos jautājumus. *Ciudad Real* notiek aktīva kultūras dzīve (katru gadu jūlijā Almargo notiek klasiskā teātŗa festivāls), ir augsti attīstīta vīnu ražošana un atrodas Kastija de la Mančas universitātes rektorāts un vairākas fakultātes. Tika pārrunāta iespējamā sadarbība starp *Ciudad Real*, Kastijas de la Mančas reģionu un Latviju. Tiekoties ar valdības pārstāvi, vēstniece pateicās par atbalstu izstādei *Ciudad Real* reģionā un izteica vēlmi turpināt sadarbību arī nākotnē, organizējot citus ar kultūru saistītus sarīkojumus, kā arī veicināt latviešu un spāņu uzņēmēju sadarbību.

ĒĢIPTE. Vēstniece Iveta Šulca pēc nevalsts organizācijas *Hemaya* ielūguma 6. un 7. februārī piedalījās seminārā Nuveibā un sniedza prezentāciju par Latvijas reformu pieredzi un valsts dialogu ar nevalsts sektoru. Vēstniece uzsvēra, ka Latvija īsteno apkārtējai videi atbildīgu politiku, un ilgtspējīgas reformas tika veiktas Latvijas iestāšanās procesā ES. Latvijai no 28 ES dalībvalstīm ir otrs labākais atjaunojamās enerģijas patēriņa rādītājs (37%). Tas trīs reizes pārsniedz ES vidējo rādītāju. Atjaunojamā enerģija elektrības ražošanā veido pusi (51%). Vēstniece arī apmeklēja un iepazinās ar pieredzi *Hemaya* vadītajā bezpeļņas atkritumu pārstrādes uzņēmumā Nuveibā.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Latviešu zinātnieki dodas ceļā uz Antarktīdu

Lai veiktu ledāju pētījumus un attīstītu polāro pētījumu jomu Latvijā, ģeologi Jānis Karušs un Māris Krievāns 10. februārī devušies ekspedīcijā uz Antarktīdu. Par vismaz turpmākā mēneša jauno mājvietu kļūs Vernadskas polārā stacija.

Antarktīdas ainava

Ceļš līdz Antarktīdai solās būt gana sarežģīts – vairāki pārlidojumi, brauciens ar kuģi, bet pēdējo posmu būs jāveic motorizētās gumijas laivās. Ekspedīcijas dalībnieki norāda, ka Antarktīdā plānots palikt vismaz vienu mēnesi. "Nav līdz galam skaidrības, kad kuģis brauks atpakaļ. Ir neliela varbūtība, ka uz salas paliekam pat veselu gadu," sacīja Karušs.

Latviešu ģeologi izvēlējušies vietu, kas vēl nav izpētīta. "Antarktīda ir milzīga, un tās vietas, kur neviens nav bijis, ir ļoti daudz. Un tas ir iemesls, kāpēc mēs dodamies uz izvēlēto vietu, kā arī tas, lai atklātu ko tādu, ko neviens vēl nav noskaidrojis," turpina Karušs. Komandas uzdevums ekspedīcijas laikā ir veikt Antarktīdas pussalas un apkārtējo salu ledāju biezuma un iekšējās struktūras mērījumus, kā arī izveidot 3D modeļus turpmākiem pētījumiem. Zinātnieki pētīs uz ledājiem mītošos mikroorganismus un augšņu veidošanās procesus, kā arī iežu un nogulumu veidošanās apstākļus. Ledus vairogs ir radies pirms 35 miljoniem gadu. Klimata pārmaiņu rezultātā ledus apjoms ir mainījies. Bet vismaz 14 – 15 miljonu gadu Antarktīdas vairogs ir pastāvējis. Līdz ar to, izpētot, vai zem šī ledāja dzīvo mikroorganismi, varētu izdarīt kopsakarības – vai šādus mikroorganismus varētu atrast uz citām planētām. Ģeologu izvēlētajā vietā šobrīd ir vasara, un gaisa temperātūra ir nedaudz virs nulles atzīmes.

***

Tautieši Berlīnē dzied un mielojas ar latviskiem ēdieniem

Berlīnes Ķirsona restorānā sapulcējās ap 70 latviešu un viņu draugu, arī vācieši, lai kopā baudītu latviskus ēdienus, kā arī dziedātu latviešu ziņģes un tautasdziesmas.

Ziņģu sarīkojumā klāt bija arī Latvijas Republikas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa, kuŗa uzrunāja tautiešus un jau laikus informēja par svarīgākajiem ar Latviju saistītajiem sarīkojumiem, kas notiks Vācijā, šajā gadā: kopīgo Līgo svētku svinēšanu latviešu centrā *Bērzaine* Dienvidvācijā un gaidāmajām Latvijas Simtgades svinībām, kas Berlīnē notiks 17. novembrī ar kora *Ave Sol* piedalīšanos. Pēc tam sākās kopīgā dziedāšana un ziņģēšana ar dziesminieku Andri. Lai visiem būtu iespējams dziedāt līdzi, bija sagatavotas dziesmu grāmatiņas ar vārdiem 10 populārām ziņģēm un vairākām tautasdziesmām

***

Liepājā notika Latvijas un Somijas simtgadei veltīts koncerts

Liepājas koncertzālē *Lielais dzintars* 13. februārī notika svinīgs koncerts "Latvija – 100 – Somija", kas veltīts Latvijas un Somijas simtgadei. Laikā, kad Somijas valsts tikko aizvadījusi, bet Latvija svin savu Simtgadi, koncertā īpaši tika godāta abu nāciju drosme un vēsturiskā cīņa par neatkarību. Aprit 100 gadu, kopš somu jēgeru bataljons Liepājas Svētās Trīsvienības katedrālē iesvētīja zili balto Somijas brīvprātīgo kaŗavīru karogu. Koncertā mūzikāli savijās abu valstu stāsti par identitāti, varonīgumu un dzimtenes mīlestību no senatnes līdz mūsdienām.

Koncertā piedalījās Somijas Aizsardzības spēku gvardes orķestris, diriģents pulkvežleitnants Jirki Koskinens, saksofonists Samu Metsenens, Nacionālo bruņoto spēku orķestris un tā galvenais diriģents pulkvežleitnants Dainis Vuškāns, kā arī diriģents kapteiņleitnants Guntis Kumačevs. Koncerta scenāriju papildināja smilšu kino māksliniece Zane Pumpure-Prāmniece, stāstnieks Kaspars Kārkliņš un Liepājas universitātes Tautas deju kopa *Banga*.

***

Latvijas Simtgades izstāde Helsinkos

Laikmetīgās mākslas centrs "Kim?" izziņo savu pirmo Latvijas valsts Simtgades programmas izstādi ārvalstīs – somuebrēju mākslinieces Dafnas Maimonas personālizstādi "Ģimenes bizness", kas skatāma SIC mākslinieku telpā Helsinkos no šī gada 3. februāŗa, bet tās turpinājums Rīgā – no šā gada 20. aprīļa.

"Ģimenes bizness" ir trešais pasākums izstāžu un performanču serijā, kuŗu aizsāka autobiografisks un mikrovēsturisks pētījums, kas atskatījās uz Somijas pirmo kebabu un falafelu restorānu *Orient Express*, kuŗu atvēra mākslinieces ebrēju tēvs 1985. gadā. Restorāns, kas atradās *Forum* iepirkšanās centrā pašā Helsinku viducī, iepazīstināja somus ar iepriekš nezināmām delikatesēm no Tuvajiem Austrumiem.

***

Egila Siliņa balss skan Eiropas un pasaules operteātŗos

Latviešu basbaritons Egils Siliņš, gaidot debiju Baireitas festivālā, dzied Eiropas un pasaules operteātros, kā arī gatavojas pirmizrādēm, portālu *Delfi* informēja dziedātāja pārstāve Liene Jakovļeva. Egils Siliņš zināms kā dziedātājs, kurš dzied ne vien plānotajās izrādēs, bet, pateicoties spējai elastīgi mainīt savus plānus, nereti tiek aicināts aizstāt saslimušos kollēgas. 19. un 21. janvārī Egila Siliņa balss skanēja Drēzdenes filharmonijā Kārļa Marijas fon Vēbera operas *Eiriante* koncertuzvedumā ar Mareku Janovski pie diriģenta pults.

Egils Siliņš dzied operā "Klīstošais holandietis"

Starp abiem datumiem dziedātājam negaidīti nācās nodziedāt arī Votāna lomu Richarda Vāgnera operas *Valkīra* izrādē Hamburgas Valsts operā. Līdzās tam saņemts arī neplānots piedāvājums aizvietot kollēgu Ceļinieka lomā Richarda Vāgnera operas *Zigfrīds* izrādēs Bavārijas Valsts operā Minchenē, kas notika 31. janvārī un 3. februārī. Vasaras gaidītākais notikums būs dalība Baireitas festivālā, diriģenta Kristiana Tīlemana vadībā dziedot Richarda Vāgnera operā *Loengrīns*.

***

Ķīnas Nacionālās operas koris Rīgā

2018. gada 28. janvārī Rīgā uzstājās Ķīnas Nacionālās operas koris ar ļoti skaistu un daudzveidīgu programmu par godu Latvijas Simtgadei un ieskandinot ķīniešu Jauno gadu.

Koris šim īpašajam notikumam bija sagatavojis arī divas dziesmas latviešu valodā – Latvijas Republikas valsts himnu "Dievs, svētī Latviju!", vārdu un mūzikas autors Baumaņu Kārlis, un "Rīga dimd", latviešu tautasdziesmu Jāņa Cimzes apdarē.

***

Maijas Kovaļevskas koncerts Toronto

28. janvārī Toronto, prestižajā *Koerner Hall*, notika Maijas Kovaļevskas koncerts. Koncertā tika atskaņota Gustava Mālera 4. simfonija, Žila Masnē "*Thaïs*", Pēteŗa Čaikovska "Jevgēņija Oņegina" Tatjanas vēstules skats.

Maijas Kovaļevskas koncerts tika veltīts Latvijas valsts Simtgadei. Mākslinieci sveica Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums.

***

Tautieši Nīderlandē veiksmīgi apgūst kokles spēli

Pirms dažām dienām gandrīz 20 kokles spēles interesentu tikās Hāgā (Nīderlandē), lai mācītos spēlēt kokli vai uzlabotu savas kokles spēles prasmes.

Uz kokles spēles meistarklasi no Hāgas un tās apkaimes, kā arī Amsterdamas ieradās septiņi bērni un 10 pieaugušie, kuŗi visas dienas laikā katrs pēc savām spējām un vēlmēm iepazina dažādas kokles un to spēlēšanas tehnikas. Izrādās, ka dažādiem Latvijas novadiem ir arī atšķirīgas kokles, tāpēc meistarklasē tika spēlēti vairāki kokļu veidi! Uz meistarklasi bija aicināti gan tie, kuŗi vēl nemāk spēlēt, gan tie, kuriem jau ir iemaņas šī instrumenta spēlē. Taču arī dalībniekiem, kuŗi bija atnākuši tikai intereses pēc iepazīt šo instrumentu, pašiem sev par lielu pārsteigumu izdevās ne tikai nospēlēt noteiktus akordus, bet arī izspēlēt pāris vienkāršas dziesmas un dziedāt līdzi melodijai. Tiem, kuŗi bija ieradušies padziļināt jau esošās kokles spēles prasmes, dažu stundu laikā izdevās iemācīties spēlēt pat vairāk nekā desmit tautasdziesmas, tās izdziedot un pavadot uz kokles dažādos veidos, sākot no viena akorda un beidzot ar "mežģīņu" veidošanu starp tiem. Meistarklasi vadīja meistarīgas koklētājas un prasmīgas skolotājas – Aiga Ožehovska un Ingrīda Brežģe no folkloras kopas "Dzērves", kas tieši uz meistarklasi bija ieradušās no Luksemburgas.

***

Konkurss *"Riga Jazz Stage 2018"*

Dalībai gaidāmajā konkursā *"Riga Jazz Stage 2018"*, kas no 5. līdz 7. aprīlim norisināsies kinoteātrī *Splendid Palace*, pieteikušies 65 dalībnieki no 22 valstīm, aģentūru LETA informēja festivāla pārstāve Anastasija Ivanova.

Konkursa žūrija sākusi pretendentu atlasi, lai noskaidrotu, kuŗi mākslinieki tiks aicināti uz koncertu Rīgā. Apmeklētāji varēs novērtēt mūziķu uzstāšanos divās katēgorijās – "Džeza vokāls" un "Džeza bass". Dalībai konkursā pieteikušies mākslinieki no ASV, Azerbaidžānas, Bulgārijas, Baltijas valstīm, Čechijas, Dānijas, Itālijas, Lielbritanijas, Francijas, Krievijas, Kvazulu-Natālas, Sīrijas, Slovakijas, Slovēnijas, Šveices, Somijas, Taivānas, Turcijas, Ukrainas un Vācijas. Kopējais sarīkojuma naudas balvu fonds ir 10 400 eiro, kā arī dalībnieki varēs iegūt uzaicinājumus uzstāties mūzikas klubos un festivālos – *Ronnie Scott's* džeza klubā Lielbritanijā, *JazzTime* Igaunijā, "Rīgas Ritmi" Latvijā un u.c.

***

Jaunā Rīgas teātŗa iestudējums Toronto

No 24. līdz līdz 28. janvārim Toronto teātrī *Winter Garden Theatre* tika izrādīts Jaunā Rīgas teātra (JRT) iestudējums "Brodskis/Barišņikovs". Savu pirmizrādi Rīgā iestudējums piedzīvoja pirms diviem gadiem. Viena aktieŗa izrāde balstīta uz Nobela prēmijas laureāta Josifa Brodska dzeju, ko interpretē Michails Barišņikovs. Iestudējuma režisors ir Alvis Hermanis. Izrāde 2015. gadā tika iekļauta Borisa un Ināras Teterevu mākslas programmā *Tete-a-Tete 2015*. Hermaņa izrāde saņēmusi laikraksta *Diena* 2015. gada balvu kultūrā. 1974. gadā tieši Toronto sākās Barišņikova dzīve ārpus Padomju Savienības. Toties šo viesizrāžu laikā, 27. janvārī, māksliniekam apritēja 70 gadu.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

SPILGTS CITĀTS

"Tas spēks, ko neredz pilienā..."

Taira Zoldnere, *Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrības priekšsēde, ALA priekšsēža vietniece*

Intervijā ZKLB izdevumam Tairai Zoldnerei tika jautāts, **kā elektronisko masu informācijas laikmetā, kad katrs sev nepieciešamo latvietības lādiņu var uzņemt, neizejot pa mājas durvīm, viņa redz latviešu biedrību nākotni ne tikai Ziemeļkalifornijā, bet visā latviešu diasporā?**

T. Z.: *Cilvēki vairs negrib vienoties formālās kopās, tā vietā izvēloties interešu un domubiedru grupas tīmeklī, kas vairāk ir kā "pieaugušu cilvēku rotaļu laukums", ļaujot neuzņemties ne pienākumus, ne atbildību. Neapšaubāmi katram no mums ir vajadzīga vieta un veids, kad atbrīvojamies no stresa, pienākumiem un darba. Un tomēr – ne latviešu svētdienas skolas, ne teātŗu izrādes, koncerti, vietējie Dziesmu svētki, pat ne Ziemsvētku tirdziņi nevarētu notikt, ja nebūtu šīs formālās apvienības: biedrības un draudzes, kas ne tikai pulcē un vieno lielos darba darītājus, bet arī gādā par finanču līdzekļu piesaisti un saglabāšanu, gādā par latviešu sabiedrisko centru, namu un baznīcu uzturēšanu.*

Tāpēc es vēlreiz aicinu – ja jums gribas, lai latviešu sabiedriskā dzīve turpinātos, iestājieties latviešu organizācijās! Un ņemiet vērā – jūs katrs esat svarīgs! Atkārtoju: katrs, jo skaitliski esam tik nedaudzi!

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Krievijas drošībnieki, Kadirovs, Grudiņins

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

FRANKS GORDONS

Vinstons Čerčils reiz teica, ka "Krievija ir mīkla". Arī patlaban Krievijā notiek šis tas mīklains un intriģējošs.

Apstākļos, kad bez mitas turpinās Rietumu (ASV, NATO) un Putina Krievijas politiskā un stratēģiskā pretstāve, janvāra beigās ar slepenu vizīti uz Vašingtonu devās Krievijas Federālā drošības dienesta (FSB) vadītājs Aleksandrs Bortņikovs (tas pats, kurš pērngada decembrī attaisnoja staļinisko terroru), Ārējā izlūkdienesta (SVR) direktors Sergejs Nariškins un armijas ģenerālštāba Galvenās izlūkošanas pārvaldes (GRU) priekšnieks Igors Korobovs. Galveno Krievijas drošībnieku trijotne! Pirmie divi Vašingtonā tikušies ar ASV Galvenās izlūkošanas pārvaldes (CIA) direktoru Maiku Pompeo.

Informāciju par šo "slepeno" vizīti izpauda laikraksti "*Washington Post*" un "*New York Times*", atzīmējot, ka visi trīs vadošie Krievijas drošībnieki ietilpst to personu sarakstā, uz kuriem attiecas ASV pretkrieviskās sankcijas.

Kā mēdz teikt – "mini manu mīklu". Amerikāņu specdienesti, atbildot uz neizbēgamiem jautājumiem, kategoriski apgalvoja, ka šo sarunu temats bijusi "vienīgi" cīņa pret starptautisko terroru. Tici vai netici... Pašā Krievijā gan dažos portālos, gan sociālajos tīklos tika "murmulēts", ka Vašingtonā runa bijusi par gaidāmajām Krievijas prezidenta vēlēšanām un to varbūtējām "sekām". Ej nu sazini!

Pēc šīs noslēpumainās vizītes sestdien, 3. februārī, visās Krievijas pilsētās tika sarīkots rūpīgi plānots patriotisks "ļembasts" ar saukli "Krievija manā sirdī". Netrūka, protams, Putina ģimetņu, un Kremļa mūru pavēnī notika koncerts ar superpatriotisku zvaigžņu piedalīšanos. Zīmīgi bija kādas maskavietes vārdi sarunā ar BBC korespondenti: "Man bail no tā, kas notiks, ja Putina vairs nebūs"... Krievijas pilsētās pasākuma dalībniekus veda no provinces ar autobusiem, taču pat Maskavā publikas pieplūdums bija ne īpaši liels. Skaitot visu Krieviju, ļembasta apmeklētāju skaits esot sasniedzis pusmiljonu, pa pāris tūkstošiem katrā no daudzajām pilsētām. Bet – tavu brīnumu – Čečenijas metropolē Groznijā "vietējais vietvaldis" Ramzans Kadirovs sapulcināja 170 tūkstošus (!) islamticīgo kalniešu, kas skandēja: "Krievija manā sirdī."

Nākas atgādināt, ka pēc ārkārtīgi asiņainā "otrā Čečenijas kara", kad Gruzija bija gandrīz pilnīgi izpostīta, tika noslēgts patiešām vēsturisks darījums, vulgāri izsakoties – šepte: uz Krievijas pusi pārgājušā čečenu nemiernieku vadoņa Ahmeta Kadirova dēls Ramzans Kadirovs garantē, ka šī zeme "uz mūžiem" paliks Krievijas Federācijas sastāvā, un "par to" Kremlis ļaus Kadirovam saimniekot Čečenijā pēc savas patikas. Ramzans tur ir absolūts valdnieks, radās nauda kā spaļi, un Groznija no drupu kaudzes pārvērtās brīnumpilsētā: grandioza mošeja, grandiozs stadions, daudzstāvīga (līdz 40 stāviem) "sitija"... Ramzanova valstībā valda šariata likumi, neierobežota varas iestāžu patvaļa, un Kadirovs organizē "killeru" bandas, kas rīkojas arī pašā Maskavā – pēc pasūtījuma. Kadirovs sūta savus algotņus karot Donbasā "par Krieviju manā sirdī" – un tā tālāk.

Ne tikai interesants, bet arī intriģējošs ir viedoklis, kuru tagad paudis Zjuganova vietā no kompartijas kandidējošais Pavels Grudiņins. Šis, var teikt, superbudzis, Ļeņina vārdā nosauktās lielfermas īpašnieks, ļoti rūpējas ne jau par darbarūķu tiesībām un sociālo taisnību, bet par imperijas paplašināšanu: intervijā portālam *nakanune.ru* viņš lika saprast, ka prezidenta amatā ievēlēts, viņš beigšot to spelīti ar t.s. Minskas sarunām un panākšot, lai abas Donbasa "tautas republikas" tiktu uzņemtas Krievijas sastāvā. Sak, gan jau pasaule šo krupi norīs...

Un nobeigumā – vēl kāda interesanta ziņa: kā vēstī laikraksts "Ņezavisimaja Gazeta", Kremlī pieņemts lēmums – Krievijas armijas ietvaros izveidot Galveno politisko pārvaldi, un katrā karaspēka vienībā jābūt pa "poļitrukam". Jo pretstāve kļūst asāka, un iesaucamie "jāaudzina, kā nākas". Komisāri, poļitruki – nav nekā jauna zem saules, kā teica viedais Zālamans.

TURAM VISI ĪKŠĶUS!

KĀRLIS STREIPS

Pagājušajā piektdienā Dienvidkorejas pilsētā, kuras nosaukumu tā arī neesmu īsti apguvis, sākās Ziemas Olimpiskās spēles. Latviju tur šogad pārstāv 35 sportisti, tostarp, interesantā kārtā, kalnu slēpotājs Kristaps Zvejnieks, kuram šīs ir jau trešās Olimpiskās spēles. Visticamāk – neviens nebūs pārsteigts uzzināt, ka Kristapa rezultāti spēlēs nav bijuši spīdoši un, ja atceramies, ka Latvijā ir visnotaļ plakana vide, nav jau ko brīnīties. Vienalga prieks, ka cilvēks cenšas, vēl jo vairāk zinot, ka viņam palika 18 gadi tieši tad, kad viņš pirms astoņiem gadiem piedalījās savās pirmajās Olimpiskajās spēlēs.

Iespējams, līdz brīdim, kad šis laikraksta numurs būs nonācis lasītāja rokās, kāds no mūsu pārstāvjiem jau būs ieguvis medaļu. Svētdienas pievakarē, kad rakstu šīs rindas, startējuši jau ir šorttrekists (runa ir par konkrētu ātrslidošanas veidu) Roberto Puķītis, kurš 1500 metru distancē ieguva 11. vietu. Biatloniste Baiba Bendika pirmajā piegājienā ieguva pieticīgo 39. vietu, taču ar to pietika, lai kvalificētos nākamajam iedzīšanas – raundam, kas gan vēl tikai būs.

Brīvdienās sacensības uzsāka arī kamaniņu braucēji, šoreiz vislabāko rezultātu pirmajos divos braucienos uzrādot Kristeram Aparjodam – septītā vieta un tātad vismaz teorētiskas izredzes tikt pie kādas medaļas. Diviem citiem kamaniņu braucējiem rezultāti bija skumjāki, attiecīgi Ināram Kivleniekam un Artūram Dārzniekam iegūstot 21. un 25. vietu.

Lielākas cerības Latvijas komandas atbalstītājiem ir divu vīru kamaniņu sacensībās, kur jau labu laiku ap pjedestālu pasaules līmenī grozās brāļi Andris un Juris Šici. 2010. gadā Vankūverā brāļi ieguva sudraba medaļas, tā kļūstot par pirmajiem sudraba medaļu ieguvējiem Ziemas Olimpiskajās spēlēs kopš Latvijas neatkarības atgūšanas. Četrus gadus pirms tam Turīnā bronzas medaļu ieguva kamaniņu braucējs Mārtiņš Rubenis. No spēlēm Sočos pirms četriem gadiem brāļi Šici atgriezās katrs ar divām bronzas medaļām – vienu divnieku braucienā, otru kamaniņu brauciena stafetē, tur arī piedaloties jau minētajam Mārtiņam Rubenim, kā arī Elīzai Tīrumai. Soču spēles latviešu sportistiem bija visai ražīgas – Martins Dukurs saņēma jau otro Olimpisko spēļu sudraba medaļu skeletonā, pirmā bija Vankūverā, savukārt bobslejistu četrinieks Oskars Melbārdis, Daumants Dreiškens, Arvis Vilkaste un Jānis Strenga ieguva sudraba medaļas. Padomju okupācijas laikā, kad sportisti nestartēja zem Latvijas karoga, pirmā medaļa ziemas spēlēs bija kamaniņu braucējai Verai Zozuļai, 1980. gadā Leikplesidā. Turpat bronzas medaļu kamaniņu braukšanā saņēma Ingrīda Amantova, savukārt Helmūts Balderis spēlēja PSRS hokeja komandā, kura ļoti sensacionālā kārtā piekāpās ASV un samierinājās ar sudraba medaļu. No 1984. gada spēlēm Sarajevā Zintis Ekmanis atgriezās ar bronzas medaļu divnieku bobslejā, savukārt pēc četriem gadiem Kalgari medaļu bija vesels birums – zelts Jānim Ķipuram divnieku bobslejā un bronza četrinieku bobā, četrinieku kontekstā bronza arī Jurim Tonem un Guntim Ozolam. Savukārt togad PSRS hokeja komanda triumfēja un saņēma zelta medaļas, tur arī piedalījās rīdzinieks Vitālijs Samoilovs.

Šogad spēlēs Korejā piedalās krietni samazināta komanda no kaimiņvalsts Krievijas, pēdējā brīdī Starptautiskā Olimpiskā komiteja tomēr nolēma neaicināt kādus 40 sportistus, kuŗus savulaik atrada par vainīgiem dopinga lietā, bet kuŗus arbitrāžas tiesa nesen attaisnoja. Ceļa zīmi uz Koreju šie sportisti tomēr nesaņēma, un tā ir laba ziņa Martinam Dukuram, jo Sočos viņam nācās piekāpties skandalā pieķertajam Aleksandram Tretjakovam. Šoreiz viņa tur nebūs, bet no tā gan neizriet, ka Martinam būs pavisam brīvs ceļš uz zeltu. Aizgājušās sezonas Pasaules kausā pirmo vietu ieņēma mājinieks *Jun Sungbin*, un viņš pēdējā laikā ir uzrādījis ļoti labus rezultātus, kas Martinam, kuŗš ir sešas reizes pasaules čempions savā sporta veidā, varēs likt pasvīst. Un, kas attiecas uz Krieviju, tie sportisti, kuŗi varēja pierādīt, ka viņi dopinga lietā ir "tīri," Korejā startē zem Olimpiskā karoga un ar nosaukumu "sportists no Krievijas."

Pirmoreiz kopš ļoti seniem laikiem Latviju Olimpiskās spēlēs pārstāv daiļslidotāji, turklāt divi. 21. februārī startēs 17 gadus vecā Diāna Ņikitina, kuŗai līdz šim labākais sasniegums bija uzvara starptautiskās sacensībās Horvatijā. Diānas treneris ir Stefans Lambjē no Šveices, kurš arī trenē otru mūsu cerību šī gada Olimpiadā 18 gadus veco Denisu Vasiļjevu no Daugavpils, kuŗš šogad Eiropas čempionātā ieguva augsto ceturto vietu. Diānai neveicās, viņa izkrita jau pēc īsās programmas. Denisam īsā programma būs 16. februārī, un, ja veiksies, jau nākamajā vakarā viņš startēs lielajā finālā. Atšķirībā no Eiropas čempionāta, Korejā ir pulcējušies slidošanas *grandi* no visas pasaules, nebūs viegli, bet te nu atkal būs iemesls turēt īkšķus.

Protams, Olimpiskās spēles šogad notiek neierasti politizētā vidē. Tiesa, tāda tā bija arī iepriekšējās spēlēs Krievijā, turklāt bija daudz baumu par to, cik ļoti korumpēta bijusi spēļu organizēšana, kā arī par to, ka atsevišķos gadījumos trases un cita veida elementi it kā bijuši pielāgoti tieši Krievijas sportistu vajadzībām. Šogad runa ir par ģeopolītisku konfliktu starp Ziemeļkoreju un Amerikas Savienotajām Valstīm, tās pirmās diktatoram un tās otras prezidentam jau labu laiku internetā apmainoties ar dažādām "laipnībām." Pēc visai gaŗas tielēšanās Ziemeļkoreja tomēr piekrita sūtīt delegāciju uz spēlēm. Spēlēm kvalificējās tikai daiļslidošanas pāris, taču jau minētā Starptautiskā Olimpiskā komiteja ārpus kārtas uzaicināja arī citus sportistus, tostarp 12 ziemeļkorejietes spēlēt apvienotā Korejas sieviešu hokeja komandā. Abas puses atklāšanas ceremonijas laikā iesoļoja kopā, stadionā visi piecēlās kājās un aplaudēja. Izņemot ASV delegācijas vadītāju, viceprezidentu Maiku Pensu, kuŗš palika sēžot ar visai skābu ģīmi. Tas nu bija labākajā gadījumā nepieklājīgi. Arī tad, ja starp abu valstu valdībām ir saspīlētas attiecības, sportisti pie tā nu nekādi nav vainīgi.

Spēles turpināsies vēl divas nedēļas, pēc tam būs paraolimpiskās spēles, kuŗās Latvija nebūs pārstāvēta. Joprojām atklāts ir jautājums, vai Krievijai spēļu noslēguma ceremonijā ļaus soļot zem sava karoga, brīvdienās kļuva zināms, ka pret spēlēm Dienvidkorejā noticis smags hakeru uzbrukums, visi vadi kārtējo reizi ved uz Kremli, tāpēc varbūt tomēr ne.

Taču komentāru vēlos pabeigt ar kaut ko priecīgāku: manā dzimtenē Amerikā bijis nepatīkami tradicionāli tas, ka brīdī, kad Latvijas olimpiešu delegācija iesoļo stadionā, ASV telekanāls rāda reklāmu. Šoreiz tas tā nebija! Varbūt tāpēc, ka šoreiz valstis bija sarindotas atbilstoši korejiešu alfabetam, bet skatītāji Amerikā varēja redzēt savējos un nevis skatīties reklāmu. Jauki.

Turēsim īkšķus, mīļie lasītāji! Olimpiskās spēles tik bieži nepienāk, un būsim karsēji attiecībā uz pilnīgi visiem mūsu sportistiem. Arī siguldietim, kuŗš piedalās kalnu slēpošanā.

Notikumu virpulis

Baiba Zīle, ***Melu meistars,*** *romāns, apgāds Zvaigzne ABC, 2017. g., 400 lpp.*

EDUARDS SILKALNS

Latvijā labi pazīstama ir solīdas izklaides romānu un stāstu daudzrakstītāja Monika Zīle. Šobrīd grāmatnīcās pieejamais melnais sējums ar nosaukumu *Melu meistars* autores vārda – Baiba Zīle – dēļ sev pievērš uzmanību. Varbūt Monikas meita vai kāda cita radiniece? Uz aizmugurējā vāka lasām, ka rakstniece iepriekš publicējusies ar pseudonimu Anna Kravicka un sarakstījusi vairākus romānus angļu valodā. Varbūt vērts *Melu meistarā* ieskatīties?

Darbības norises vieta ir mūsdienu Latvija, daļēji arī Brisele un citas vietas ārzemēs. Laikmets iezīmēts lakoniski. Uz mirkli ieraugām barikādes Vecrīgā (56. – 57. lpp.), lasām romāna varones Alises tēva atkārtoto atgādinājumu pēc 4. maija, ka "mēs esam neatkarīga valsts" (128.), pamanām biedīgo teikumu "Maskavā ir noticis pučs!" (144.). Gar mūsu acīm nozib vārdi "Tautas fronte" (162.) un "privatizācija"(166.). Grāmatas otrās daļas sākumā Latvija jau iestājusies Eiropas Savienībā (237.). Visa ir tikai pietiekami daudz, lai atgādinātu lasītājam, ka laiks skrien uz priekšu.

Romānā ir divi varoņi: sievišķīgā varone Alise Kubuliņa un vīrišķīgais varonis Aleksandrs Trofimovs. Pirmajā nodaļā, kuŗā vēl aizķēries padomju laiks, viņi parādās kā bērni, otrā ir jau jaunieši, tad pieaug tālāk. Viņi katrs pamīšus stāsta savu dzīves stāstu. Ik pa trim četrām lappusēm stāstīšanas stafeti no Alises pārņem Aleksandrs, tad atkal stāsta Alise, tad Aleksandrs un tā joprojām. Schēmatisma viskrasākā izpausme! Ja lasītājs pie kāda no daudzajiem asterisku trijatiem nolicis grāmatu sāņus un vēlāk lasīšanu atsāk, neatcerējies, kuŗš tad no abiem stāstītājiem bija pēdējais, viņam jātaustās pēc dzimumu noteicošām pazīmēm. Ja stāstītājs "visu nakti nebija varējis gulēt" (148.), tas būs Aleksandrs, jo Alise, protams, nebūtu varējusi gulēt. Lasītājs pieņem, ka agrāk vai vēlāk abu ceļi krustosies, kā to sola aizmugurējais vāks, bet pienāk 100., 200., 300. lappuse, un abi parallēlie runātāji tikai stāsta katrs savu stāstu tālāk. Pačukstēsim mazāk pacietīgiem lasītājiem, ka abi tomēr sanāk kopā 374. lappusē, jau stipri tuvu romāna beigām.

Var tikai spekulēt, vai rakstniece ar abu varoņu vēlīno savešanu kopā izšķīrusies divus sākotnēji iecerētus īsākus romānus – viens par sievišķību, īstenību un sapņiem, otru ar kriminālintrigu – savienot vienā vienīgā. Šādai iespējai par sliktu tomēr runā viņas konsekventā ieraža katru stāstījuma fragmentu pabeigt tā, lai lasītājs rautos pēc tā turpinājuma, tiklīdz savu fragmentu būs pabeidzis otrs stāstītājs. Tāda pieeja rezultējas nemitīgā spriedzes pieauguma nomaiņā ar īslaicīgu atslodzi.

Romāna pamattonis, sauksim to tā, ir skaudri reālistisks, tomēr, lai piešķirtu sacerējumam kādu maģijas, sapņainības, kaut kā pārlaicīgāka piešprici, Baiba Zīle piedāvā Melu meistara amorfo tēlu. Pirmoreiz Melu meistars parādās ievada paskaidrojumā: "Daļa grāmatā aprakstīto notikumu un cilvēku ir izdomāti, bet daļa patiesi. Kuŗi – to zina tikai Melu meistars." Par notikumiem skaidrs: tādi kā šīs recenzijas 2. rindkopā minētie ir patiesi. Tomēr nevienu "patiesu" (tādā nozīmē kā sabiedrībā pazīstamus) cilvēku tekstā neizdevās uziet. Iespējams, ka daži labi nomaskēti un svešiem vārdiem apgādāti tēli pazīstami autorei: romāna forma jau dod rakstniekam lielisku iespēju sev zināmus patīkamus cilvēkus nostādīt pozitīvā gaismā, bet nepatīkamos – kariķēt.

Pašā romāna tekstā viena no tā personām sevi par Melu meistaru pirmoreiz nosauc tikai 218. lappusē un nāk ar šādu paudumu: "Bez tumsas nav gaismas, un bez gaismas nav tumsas, bet īsta gaisma spīd tikai vistumšākajā naktī. Tev ir jānonāk līdz meliem, jāiebrien pašā melu viducī, lai saprastu patiesību." Sauksim to, vismaz daļēji, par pārgudrību un tās teicēju par prātvēderu? Bet, lūdzu, viņš taču pats sevi sauc par meli!

Aleksandra darbošanās Rietumos ar dārgakmeņu kontrabandu pēc drīzāk poēzijas alkstoša kriminālintrigas patērētāja gaumes atmiekšķēta, atmaidzināta ar šādu filozofēšanu: "Sapņu pārdevējam jānāk no sapņu pasaules – tajā viss ir skaisti, spēlē liegāka mūzika, apgrozās daiļākas sievietes, dzer labākos vīnus un pasūta kaviāru. Sapņu pārdevējam ir jābūt nevainojamam. Perfektam kā visaugstākās raudzes dārgakmenim, jo sapņu pasaulē viss ir tieši tāds – tā ir perfekta, pilnīga, tur nav ļaunuma, sāpju un bēdu. Ir tikai prieks, bezrūpība un gaisma." (234.) – Vai Baiba Zīle ar tādu rakstīšanu vēlas pārņemt šobrīd it kā drusku apklusušo Dienvidamerikas rakstnieku, maģisko reālistu nišu?

Paliek neskaidrs, ko īsti Baiba Zīle ar šo romānu vēlējās pateikt. Viņa ir sarūpējusi notikumu itin vērienīgu virpuli, kam dažbrīd grūti tikt līdzi, jo darbojošamies personām nav piešķirtas spilgtas rakstura īpašības, kas viņiem ļautu iemantot lasītāju simpatijas vai antipatijas. Notikumi jau sāk lasītāju intriģēt tikai tad, kad viņam sākusies veidoties attieksme pret to virzītājiem.

Vēl daži sīkumi – Aleksandram ceļojumu aģentūrā īstajos vārdos nosauc četras Rīgas viesnīcas, kur viņš varētu apmesties. Aleksandrs vienu no tām izvēlas un, tajā nonācis, priecājas, cik tur skaisti. (353.) Diez vai viesnīcas par šādu ne visai slēptu reklāmu autorei vai apgādam samaksāja?

Manāms, ka Baibai Zīlei tuva ir angļu valoda. Spriedumu viņa sauc par verdiktu, no angļu *verdict*, bet saliktenis *neslikts* atgādina angļu valodā bieži lietoto *not bad*. Kā jums klājas? – *Not bad*. Autentiskāka skanējuma labad latviešu tekstos ietvertā atkārtotā runa, ja tā teikta svešvalodā, reizumis tai pašā tad arī atstāta. Bet jēga šādiem svešvalodu iestarpinājumiem ir vienīgi tad, ja svešais vārds vai teikums ir svešajai valodai tik tipisks, raksturīgs, īpaši elegants vai īpaši rupjš, ka tā pārcelšana mūsu mēlē tam atņemtu labu tiesu no citādi sasniedzamā efekta. Ir bezjēdzīgi, ja to saka kāds angliski runājošais, likt latviešu tekstā *"come"* un tad parindē sīkākiem burtiņiem tulkojumā – *"nāc"*.

"LATVIJAS GRĀMATA"

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.

SIA "L. Grāmata"
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrakstis +371 67227248
E-pasts: *lgramata@lgramata.lv*

Godinot Igaunijas valsti Simtgadē!

INESE RAUBIŠĶE

Jau sesto gadu Rīgas Latviešu biedrībā (RLB) februāris ir *Igaunijas mēnesis*. Taču šoreiz tas ir īpašs, jo Igaunijai (tāpat kā Latvijai) šis ir valsts Simtgades gads – kaimiņiem *dzimšanas diena* 24. februārī. Turpinot tradiciju un godinot kaimiņvalsti tās nozīmīgajā jubilejā, 2. februārī RLB Baltajā zālē tika atklāta tekstilmākslinieces Ehalillas Hallistes *(Ehalill Halliste)* sarūpētā mākslas darbu izstāde "Uz kaļķakmens/Pae Peal". Ekspozīciju veido 15 gobelēni, kas radīti, iedvesmojoties no Igaunijas nacionālā simbola – kaļķakmens – skaistuma.

Ehalilla Halliste ir Igaunijas Mākslinieku savienības un Igaunijas Tekstilmākslinieku savienības biedre, kuŗa jau kopš 1977. gada aktīvi piedalās izstādēs gan Igaunijā, gan ārpus tās. Māksliniecei bijis daudz personālizstāžu, kas augstu novērtētas, un viņa saņēmusi vairākus nozīmīgus apbalvojumus. Ehalillas Hallistes darbi atrodas Igaunijas Dekoratīvās mākslas un dizaina mūzejā, Krievijas Kultūras ministrijas, Caricinas pils mūzeja krājumos, Norvēģijas karaliskajos krājumos, Maltas, Grieķijas prezidentu rezidencēs, Dānijas vēstniecībā, Hageri un Raplas baznīcās un privātkollekcijās gan Igaunijā, gan ārpus tās.

Un tomēr, kas pamudināja Hallisti tik ļoti pievērst uzmanību kaļķakmenim, lai veidotu veselu tekstildarbu seriju? Atbildi sniedza pati māksliniece izstādes atklāšanā: "Pirms kāda laika meklēju garīgi spēcīgas personības piemiņas akmens izveidei cienīgas idejas. Tās atradu kaļķakmenī. Bez meklētā radās arī iedvesmojoša viela pārdomām gobelēna aušanai – igauņu kaļķakmens šķērsgriezumā." Ehalilla Halliste atklāja, ka pēdējais šai izstādei domātais gobelēns pabeigts tikai pirms pāris nedēļām un tam veltītas apmēram 350 darba stundas, bet izstādes darbiem kopumā – apmēram 4000 darba stundas.

Māksliniece bija ārkārtīgi saviļņota par sirsnīgo uzņemšanu Rīgā, *Māmuļā*, un veltīja pateicības vārdus Rīgas Latviešu biedrībai un Igaunijas vecākajai igauņu biedrībai *Estonia*, kuŗas jau ilgus gadus ir sadarbības partneres, un šogad to partnerība rosinājusi Ehalillas Hallistes gobelēnu izstādes veidošanu.

RLB priekšsēdis Guntis Gailītis klātesošajiem pauda gandarījumu, ka šī gada izstādei izvēlēti tieši Ehalillas Hallistes darbi. Pateicības vārdi par sadarbību sarīkojuma rīkošanā tika Igaunijas vēstniecībai Latvijā, Igaunijas Ārlietu ministrijai, Igaunijas Tekstilmākslinieku savienībai un Latvijas Igauņu biedrībai. Mākslas izstādei ceļavārdus teica arī Igaunijas Republikas ārkārtējais pilnvarotais vēstnieks Latvijā Teniss Nirks (*Tons Nirk*), uzsverot, ka viņam ir gods un prieks piedalīties šajā īpašajā sarīkojumā, kas ir veltījums Igaunijas valsts Simtgadei… Vēstnieks pateicās māksliniecei, Rīgas Latviešu biedrībai un Jurim Žīguram, kuŗš ir Igaunijas Kultūras ministrijas Mazākumtautību kultūras padomes loceklis, biedrības *Estonia* pārstāvis un arī RLB biedrs. Tieši Žīgurs ir idejas autors un iniciātors šī mākslas projekta īstenošanai, kas kļuvis jau tradicionāls (viņa ideja ir arī četrus gadus pēc kārtas veiksmīgi noritējušās Somugru dienas Māmuļā).

Igaunijas vēstnieks Latvijā Teniss Nirks, māksliniece Ehalilla Halliste un RLB priekšsēdis Guntis Gailītis

Savukārt Igaunijas Tekstilmākslas asociācijas pārstāve atklāšanā izteica cerību, ka šiem Ehalillas Hallistes darbiem būs arī turpinājums un nobeigumā saviļņoja zāli ar: "Lai Dzīvo Latvija! Lai dzīvo Igaunija! Un esiet laipni aicināti arī Tallinā!"

Skaists mūzikāls papildinājums visam Baltajā zālē notiekošajam bija igauņu komponistu skaņdarbi Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolas pasniedzējas Guntas Božas klavieru klases audzēkņu sniegumā. –

VALDA LIEPIŅA

ATCEROTIES – 1918

Gatavojoties Latvijas Simtgades atzīmēšanai, Latvijas Republikas vēstniecība Beļģijas Karalistē pievienojās valstīm, kas kopā ar Briseles mākslas centru "BOZAR" veido pasākumu ciklu "Remembering 1918". Cikla fokuss ir uz 1918. gadu kopumā, ne tikai Latviju, taču vēstniecība vēlējās iesaistīties tā, lai arī Latvijas vārds būtu pamanāmāks. Cikla ievada sarīkojums notika 4. februārī Briselē, centra "BOZAR" telpās. Biju pārsteigta, kad no vēstniecības saņēmu ielūgumu šajā sarīkojumā piedalīties divatā ar Latvijas jauno komponistu un skaņu mākslinieku Voldemāru Johansonu. Esmu pateicīga vēstniecībai par iespēju piedalīties iedvesmojošās un aizraujošās pārrunas nedēļas nogales gaļumā.

Papildus sapņošanas maratonam sestdien mūs aicināja apmeklēt pērn maijā atklāto Eiropas vēstures māju (*House of European History*) – uzzināt vairāk par tās tapšanu, mūzeja direktores vadībā piedalīties mūzeja/mājas apskatē un pēcpusdienā pašiem individuāli novadīt kādu tūri mūzeja apmeklētājiem. Mūsu izaicinājums bija ne tikai pastāstīt par vispārējo mūzeja ieceri un posmiem, bet mazliet arī uzsvērt Eiropas vēsturi no mūsu skatpunkta. Tas tik bija izaicinājums!

Eiropas vēstures māja ir iekārtota 30. gados celtā zobārstniecības klīnikā. Lai gan ēkā ir seši stāvi, ekspozīcija ir iekārtota četros. Kuratori nolēma šo Eiropas vēstures skatījumu sākt no 19. gadsimta vidus, kad 1948. – 1949. gadā Eiropā parādījās idejas par demokratiju, sociālismu, sociālo apgādi, cilvēktiesībām. Visā Eiropā parādījās vēlēšanās nostiprināt savu nacionālo identitāti, kodificēt valodu, radīt savu nacionālo vēsturi un simboliku. Šeit perfekti arī iekļaujas Latvijas pirmie Dziesmu svētki, kas notika 1873. gadā. Parādoties industrializācijai, izveidojās jaunas Eiropai tipiskas šķiras – buržuāzija un strādnieki. No šīs nevienlīdzības izauga marksisms, kas kļuva par jaunu draudu Eiropai. Pirmais pasaules kaŗš ir stipri ietekmējis Eiropas vēsturisko atmiņu. Ieejot šā posma telpā, stikla kabinetā redzam pistoli, kas simbolizē Pirmā pasaules kaŗa izcelšanos. Kristofers Klarks (*Christopher Clark*) savā grāmatā "Mēnessērdzīgie" (*The sleepwalkers*) iztirzā, kā gan kāds neliels konflikts Eiropas perifērijā var izaicināt kaŗu. Var uzstādīt pretjautājumu. Atkarībā no atrašanās vietas. Serbijas sāpe viņiem nešķita neliela, turklāt, ja jau pats esi savas sāpes vidū, tad neliekas, ka esi perifērijā…

Lielākoties uz 1918. gadu esmu raudzījusies tieši no Latvijas viedokļa. Mums tā bija liela iespēja. Lai gan vēlāk sekoja gaŗi okupācijas gadi, notikumi un izlēmība 1918. gadā mums 1990. gadā deva iespēju atjaunot savu valsti. Taču citur Eiropā 1918. gads bija liela traģēdija – sabruka trīs impērijas. Zināms haoss par jauno valstu veidošanos. Kā zinām no savas valsts pieredzes, gadu gaitā vispārējas problēmas saasinājās. Šķiru konflikts, radās diktatūras, veidojās paneiropisms un preteiropiska nostāja. Laba augsne komūnisma idejai, Eiropas iekļūšanai vēl vienā kaŗā. 1945. gads Rietumiem atnesa mieru, bet daudzām valstīm okupāciju. Arī šo apstākli skaidri un skaudri apskata Eiropas mājā. No tāda viedokļa šī mūzeja izveidošana ir liels solis uz savstarpēju izpratni. 90. gadu notikumi Austrumeiropā daudzās Rietumeiropas valstīs izraisīja neizpratni un lielo Eiropas Savienības paplašināšanos 2004. gada 1. maijā nebūt nesajūsmināja daudzas vecās valstis. Ja atceramies 2008. gada financiālo krizi, vairāki Eiropas žurnālisti un komentētāji centās vainu uzvelt jaunajām dalībvalstīm un paplašināšanās procesam. Ne pārāk daudz vēlāk gan sapratām, ka vējš bija pūtis no pavisam cita virziena.

Arī ikdienas dzīve ir labi atspoguļota. Redzam, ka abās dzelzs aizkara pusēs cilvēki tomēr centās dzīvot tik pilnvērtīgi, cik iespējams. 1959. – 1960. gadā uzņemtas skolu fotografijas parādīja līdzības un atšķirības. Taču atšķirības nebija tikai dzelzs aizkara dēļ. Reliģiskas skolas. Aukstais kaŗš. Te man un manai grupai bija daudz pārdomu un pārrunu. Vispār tūrei bija paredzēts ilgt 45 minūtes – mēs beidzām pēc pusotras stundas! Interesanta grupa, jo tajā bija francūziete, italis, beļģietes, bulgāriete, alžīrieši (kam bija pavisam cits stāsts par 2.p.k.) un latviete. Tīri personiski man bija interesanti redzēt, ka 1960. gadā Beļģijā izmantoja matemātikas palīglīdzekli, ko arī mēs Austrālijā izmantojām (to vēlāk gan atzina par neveiksmīgu) – t.s. *cuisenaire* klucīši. Man vienmēr likās, ka tas bija viens no Austrālijas izgudrojumiem. Ilgāku laiku arī pakavējāmies pie šodienas Eiropas Savienības politiskās sistēmas un institūcijām.

Vakarā notika pieņemšana, kur spēlēja Rumānijas jauniešu orķestra kvartets. Viņu sniegums atspoguļoja Rumānijas kultūru un vēsturi. Skanēja Dvoržaka, J. Štrausa, Dinicu, Bartoka un Enesku mūzika, kā arī čardašs.

Smadzeņu šūniņas bija daudz pastrādājušas, bet svētdien vēl priekšā bija Sapņošanas maratons (*Daydreaming marathon*). Tajā mākslinieki, rakstnieki, intelektuāļi no desmit Eiropas valstīm apsprieda to, ko šobrīd katrai no valstīm nozīmē 1918. gads, un kā šī gada nozīme varbūt ir mainījusies pēc 1989. gada. Organizētāji uzsvēra, ka, lai rastu kādu līdzsvaru Eiropas ietvaros, pēc neatkarības atjaunošanas Austrumeiropas valstu pārstāvji ir centušies izcelt starpkaŗu periodu kā nozīmīgu to valstu vēsturē (un Eiropas). Ko nozīmēja šī perioda radošās enerģijas uzplaukums un ko tas nozīmē šodienas pasaulē?

Maratonā bijām sadalīti trijos ģeografiskos blokos. Pēc katra paneļa runātāji un klausītāji pulcējās blakustelpā, kur bija iespēja iedzert kafiju (bija ļoti auksts!), pārrunāt dzirdēto un uzdot jautājumus runātājiem. Pirmajā panelī piedalījās Somija, Igaunija, Latvija un Lietuva; otrajā – Polija, Ungārija un Austrija, bet trešajā – Čechija, Rumānija un Albānija. Diemžēl pēdējo paneli nepaguvu noklausīties, bet īsumā par pirmajiem diviem.

Somiju pārstāvēja sāmiete. Viņas stāstījums bija ne tikai interesants, bet arī skumjš. 1918. gads sāmiem nozīmēja viņu territorijas sadalīšanu četrās daļās. Lai gan sāmu cilts ir vienīgā iedzimto tauta, ko atzinusi Eiropas Savienība, tās skaits sarūk. Viņu tiesības tiek ievērotas visās territorijās, atskaitot Krievijas sastāvā. Otra runātāja, jauna vēsturniece stāstīja par Somijas pilsoņu kaŗu, kas izcēlās 1918. gadā (Somija deklarēja neatkarību 1917. gada decembrī). Man atkal kaut kas jauns. Kaŗa rezultātā daudz sieviešu nonāca apcietinājumā, un tas ir atstājis rētas Somijas vēstures izpratnē un izaugsmē. Igaunijas pārstāvji sīki izstāstīja par ceļu uz neatkarību, kā arī par diplomātisko darbu neatkarības laikā (un mazliet pēc). Lietuvieši, savukārt, stāstīja par savu divu galvaspilsētu dilemmu – Kauņu un Viļņu – , par šī apstākļa ietekmi uz tautas turpmāko apziņu.

Pārstāvot Latviju, Voldemārs Johansons runāja par laiku sakritību, par vīzijas nepieciešamību un drosmi iet līdz galam – to salīdzinot arī ar mākslu. No savas puses stāstīju par simbolikas un zemtekstu nozīmi literātūrā, izmantojot Gaismas pili savos piemēros. Bez trimdas lomas manā stāstījumā neiztikt. Mūsu 18. novembŗa republika izaudzināja patriotiskus latviešus, kas, nonākuši trimdā, uzturēja Latvijas (Baltijas) neatkarības ideju dzīvu. Bez tās paaudzes politiskās un lobēšanas darbības atgūt neatkarību 1991. gadā būtu bijis daudz grūtāk. Pētot un lasot visādus rakstus un grāmatas, gatavojoties maratonam, uzgāju ļoti interesantu interviju ar Vidzemes augstskolas rektoru Gati Krūmiņu, kuŗš sastādījis apjomīgu grāmatu par Latvijas tautsaimniecības vēsturi (*Jumava*). Viņam jautā, kādēļ Latvijas izaugsme 1918. gadā bija tik daudz straujāka nekā 1991. gadā. Viņš atbildēja, ka 1918. gadā mūsu valdības vīri bija studējuši pasaulē (Anglijā, ASV, Vācijā, Francijā, Krievijā), tādējādi labi informēti par pasaules pieredzi, bet 1991. gada Latvijas valdībā iegāja cilvēki, kas zināja tikai padomju modeli.

Ungārijas pārstāvju nostāja bija drīzāk zaudējums, nevis labums no 1918. gada notikumiem. Ungārija tika sadalīta un vairākkārt pārdalīta. Kā zaudējuma piemēru mākslas vēsturnieks stāstīja, ka no mākslas pasaules pazuda darbi, ko gleznojis ungāru gleznotājs, kas bija plaši pazīstams Ģertrūdes Stainas vakarēšanās un mākslas aprindās. Polijas pārrunas bija filosofiskas, kaut arī mums ļoti aktuālas, jo te daudz izskanēja jautājums par kolaboracionismu. Arī Austrijas vēsturniece runāja par pagātnes mantojumu – īpaši pievēršoties nacismam.

Kā teicu savas maratona uzrunas beigās – vēl joprojām esam tauta, kuŗai abas puses rod savstarpēju saprašanos. To pašu arī varam teikt par Eiropu. Šajā nedēļā atzīmējām vienādu dienu skaitu Berlīnes mūra neesamībai, kā arī pastāvēšanai. Mums patīk domāt, ka Eiropa ir apvienojusies, taču daudz vēl paliek neizprastā un neizrunātā.

Daugavpilī atklāta Ņujorkas avangardistam Sigurdam Vīdzirkstem veltīta izstāde

Šogad līdz 8. aprīlim Daugavpils novada Kultūras centrā skatāma Daugavpilī dzimušajam Ņujorkas avangardistam Sigurdam Vīdzirkstem (1928–1974) veltīta ekspozīcija, kuŗas pamatā ir mākslinieka ģimenes dāvinātie mākslas darbi no Daugavpils Marka Rotko mākslas centra kollekcijas, portālu "Delfi" informē izstādes veidotāji.

Par godu Daugavpilī dzimušā mākslinieka 90 gadu jubilejai vienpadsmit Sigurda Vīdzirkstes oriģināldarbi – ekspresijas uz papīra – eksponēti Daugavpils novada Kultūras centrā, ļaujot iepazīt mākslinieka radošās darbības izpausmes un atklāt smalkās dvēseles stīgas mākslā.

Sigurds Arvīds Vīdzirkste dzimis Daugavpilī 1928. gada 10. februārī. Mākslinieka bērnības gadi aizritēja, mācoties Daugavpilī un Rīgā. Taču jau 16 gadu vecumā Sigurds Vīdzirkste devās bēgļu gaitās, sākumā uz Vāciju, bet jau 1950. gada Ziemsvētkos ieceļoja ASV, kur kopā ar ģimeni apmetās Ņujorkā.

Sigurds Vīdzirkste. Bez nosaukuma. 60. gadi. Darba fragments

Profesionālo mākslas izglītību viņš apguva Mākslas studentu līgā (*Art Students' League*), kuŗā bija mācījušies tādi pasaulslaveni mākslinieki kā Marks Rotko, Džeksons Polloks, Roberts Raušenbergs, Bārnets Ņūmens.

Sākotnēji gleznotājs ietekmējās no abstraktā ekspresionisma gleznīecības pārstāvjiem, tai skaitā arī Marka Rotko, tomēr, laikam ejot, viņš spēja saglabāt savu individuālo rokrakstu, ar kuŗu ierakstījis savu vārdu pasaules mākslas vēsturē.

Sigurdu Vīdzirksti interesēja absolūtais ritms, spontāns un kalkulēts, regulārs un neregulārs, simetrisks un asimetrisks, mainīgi un nemainīgi intervāli, punktu reljefa pakāpes kā distances rādītāji un tembrālo gradāciju nesēji, polifoniska daudzslāņainība un minimālistiska askēze.

(no portāla DELFI)

CILVĒKBĒRNS LAIMES ZEMĒ

Māra Zālīte. Paradīzes putni, Dienas Grāmata, 2018, 310 lpp.

GUNDEGA SAULĪTE

Kad pirms vairākiem gadiem (2013) iznāca Māras Zālītes romāns "Pieci pirksti", piecus gadus vecas meitenes piedzīvojumi pēc atgriešanās no Sibirijas mātes ģimenes mājās, tas prasīt prasījās pēc turpinājuma. To gaidīja lasītāji, to bija apsolījusi arī pati autore. Nu solījums ir izpildīts, jaunās grāmatas titullapā lasāms apakšvirsraksts "Romāna "Pieci pirksti" otrā grāmata".

Māras Zālītes proza lasītāju pievelk un paņem savā varā vispirms jau ar autobiografisko pamatu. Mēs lasām un skaidri saprotam, ka galvenā varone Laura, kas vēsta mums par saviem vērojumiem, spriedumiem un vērtējumiem, ne jau pavisam, tomēr lielā mērā ir autores pašas portretējums. Protams, protams, tas ir literārs tēls, kuŗā pieļaujamas arī atkāpes no biografiskas precīzitātes. Laižot romānu tautā, rakstniece vairākkārt uzsvērusi: "Tā ir daiļliteratūra, tās nav atmiņas." Bezgala saistošs ir rakstnieces iecerētais un spoži īstenotais paņēmiens – vēstījums no bērna viedokļa. Ja "Piecos pirkstos" Laurai bija pieci gadi, tad tagad "Paradīzes putnos" viņai ir jau desmit, un viss notiekošais uzrakstīts, tēlojot desmitgadīga cilvēkbērna uztveri un spriedumus. Šis "skatpunkts" tiek izturēts simtprocentīgi, jo pieauguša cilvēka vērtējums vai skats uz tēlotajiem notikumiem rodas tikai tad, kad rakstnieces tekstu konfrontējam ar mūsu pašu pieredzi, atmiņām vai šodienas attieksmi pret notikumiem.

Māras Zālītes valoda ir skaista un bagāta, bet ne kā pašvērtība. Tā ir dzīva un emocionāli, varbūt pat poētiski uzlādēta, lai izteiktu pārdzīvojumu un jūtu izpausmes. Arī pēckaŗa gadu desmitos Latvijas sadzīvē iesakņojušies rusicismi, ko sarunās lieto gan skolasbērni, gan kolchoznieki, lasītāja uztverē liek atdzīvoties vēsturiskajai konkrētībai. Un līdz ar tieksmi bez tiešās nozīmes tēlojumos paust arī poētisku vispārinājumu tik dabiski savienojas ar rakstnieces ironiju, brīžiem pat sarkasmu, kas vairāk gan izpaužas zemtekstā un tēlojuma intonācijā.

Laura nu jau ir skolniece, viņu uzņem pionieros, meitene sapņo par princi baltā zirgā, klausās apkārtējo ļaužu valodās un, domādama līdzi lielo domu par taisnību, kādai viņas izpratnē būtu jāvalda pasaulē, viņa vēro ne tikai cilvēkus un viņu likteņus, bet arī netaisnības un ačgārnības visapkārt. Vārdos līdz galam nepateikta, bet jaušama ir šī cilvēkbērna augšana, patstāvības nobriešana. Līdz pat apjausmai, ka itin viss piedzīvotais veido bagātas un dziļi jutīgas būtnes garīgo pasauli, tā ir viņas Laimes zeme, kurā uzplaukst cerība, ka izraudzītais Laimesbērns, par ko vēstīts pasakā, ir neviens cits kā Laura pati.

"Paradīzes putnu" saturā ir piecdesmit viens relatīvi patstāvīgs tēlojums, tomēr romāna uzbūve ir drāmaturģiski tik precīza, ka, tuvojoties nobeiguma lappusēm, ir skaidrs – katrs no atsevišķajiem stāstiem ir iemūrēts savā īstajā vietā. Lauras pasaules izziņai tiek piešķirts gan plašums, gan dziļums: līdz ar galveno varoni nākas atzīt, ka dzīvē jo cieši kopā savijies labais ar ļauno, poētiskais ar zemisko. Satura atklāsmei, kā liecina arī romāna virsraksts, būtisks ir putnu tēls. Ar mīlestību un maigumu koptās mājas vistiņas, kuŗām katrai savs vārds, ir Lauras pārraudzībā, savukārt putnu fabrikā, kur skolēnu brigāde dodas vasaras praksē, putnu tūkstoši ir nonākuši lielā barā un šauros būros, un bērnu centieni tos at-

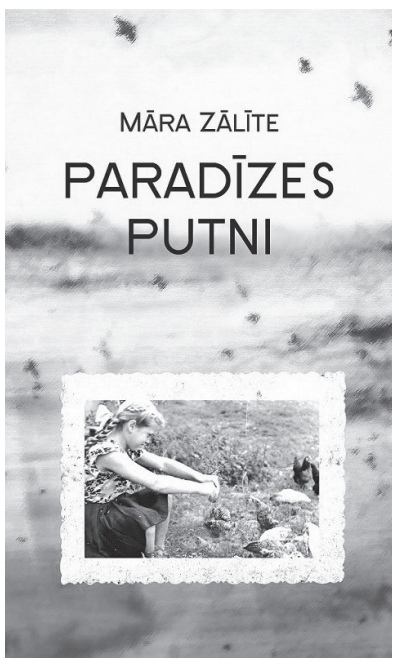

dzīvināt visbiežāk ir nesekmīgi. Bet tad Laura uzzina, ka ir vēl citādi putni – tie, kas dzīvo paradīzē, viņa pati tos var izkrāsot, kā vien vēlas, tikai šim nolūkam vajadzīgi krāsu zīmuļi no Parīzes: *Lūk, šie albuma putni gan dzīvo brīvībā. Kur? Ir tāda vientuļa un mežonīga sala Klusajā okeānā. Kaut kur pašā vidū. Tā sala ir pilnībā nošķirta no pārējās pasaules, tādēļ citur nekur nav līdzīgu putnu. Tie ir skaisti un neparasti, kas zina – varbūt tieši brīvība tādus viņus ir darījusi.* (228. lpp.) Ja visskaistāko putnu dzīves veids ir brīvība, tad putnu fabrikas trulās un nežēlīgās darbības atainojums jau asociējas ar padomju valsts iekārtas būtības vispārinājumu. Bet par nenogurstošu lielās esības mīklas minējumu liecina varones atkārtota atgriešanās pie mūžsenā filozofiskā jautājuma: kas bija pirmais – vista vai ola?

Laura, Sibirijā dzimis bērns, ir apveltīta ar milzu taisnīguma izjūtu, un viņa taisnību meklē itin visā. Tā nodaļā, kur ļaudis kapsētā atvadās no biškopja un mežraga spēlētāja, ko apkārtējie iesaukuši par Svēto Pēteri, mazais cilvēkbērns sevī risina domu: *Svētais Pēteris nav atklājis arī to, zem kura akmens var palikt bēdu, kur tādi akmeņi, vēl brīvi un neaizņemti, ir. Kuru katru akmeni kustināt nedrīkst, ja nu tur bēda jau apakšā palikta? Tad tu, cilvēks, ne vien no savas bēdas netiksi vaļā, bet dabūsi cita bēdu vēl klāt. Vella melioratori Lamē visus akmeņus otrādi apvērsuši un kaudzēs sastūmuši, tāpēc klimst visādas nelaimes apkārt. Jo melioratori tās no akmeņu apakšas izlaiduši.*

Nav arī Svētais Pēteris teicis nevienam pašam, kurā vietā zemē var norakt rūpes un raizes, kā pats to ir izdarījis. Bet visvairāk gribētos zināt to vietu, kur var norakt aizdomas, kas pūdē un piedraņķo sirdis un prātus. Kurš kuru nodevis un kurš kuru vēl nodos svešajai varai. Tai pašā laikā, kā lai neapgrēkojas, kā lai neapkaunojas, turot aizdomās godīgu cilvēku? Neviens bez Pētera nezina, kur lai tās aizdomas grūž, kur lai bāž, kādā pakaļā? Tāpat kā dusmas un naidu. Ikurāt tādu kā Lamē – slēptu, bet gruzdošu.

Slepkavas jāgodā, postītāji jācildina, meliem jātic. Tādi laiki. (79. lpp.)

Laura grib noslēpt, ka dzirdējusi, ko viņi runā.

Visi kopā viņi grib noslēpt visiem svešiem cilvēkiem, kā patiesībā ir bijis Sibirijā.

Kā tad tā? Vai tad paši nemāca – melot ir slikti, bet… (126. lpp.)

Māras Zālītes izcils panākums šajā romānā, tieši netēlojot Sibirijas notikumus vai atmiņas par tiem, ir lasītājos izraisītais dziļais līdzpārdzīvojums tai tautas daļai, kam nācās izstaigāt visbriesmīgākos moku ceļus. Nodaļa, kuŗā Mīma – Lauras vecvecmāmiņa – iet uz staciju pretī savai meitai – Lauras vecmāmiņai Bukai –, kuŗai jāpārbrauc no Sibirijas, kļūst par sava veida pieminekli sievietes-mātes mūžam. Gan skaudri lakoniskā tēlojuma, gan emocionāli piesātinātā mātes-gaidītājas iekšējā monologa dēļ. Sibirija "Paradīzes putnos" ir sajūtama kā mūžam asiņojoša brūce, kā pāridarījums, kas tīri ģenētiski vēl joprojām tiek pārmantots arī tajās paaudzēs, kas to nemaz nav piedzīvojušas.

Romāna darbība ataino Latvijas lauku dzīvi pagājušā gadsimta sešdesmito gadu sākumā. Kurzemes pilsētiņā Lamē nav ģimenes, ko nebūtu skāruši četrdesmito un piecdesmito gadu notikumi. Lauras ģimenei dziļus robus ir cirtis kaŗš, okupācijas, izsūtīšana. Padomju varas pārstāvjus ģimenē dēvē par sumpurņiem. Taču Sibirija un tur pārdzīvotais cilvēku dialogos tiek viegli aizplīvurots, par to nevēlas runāt ne izsūtītie, ne mājās palicēji. Un bērna uztverē nereti nonāk tikai viegla atblāzma, tikai kādi atsevišķi mājieni par dziļi sāpīgām problēmām: *Laura klausās, klausās un apjūk. Doma, kas nākusi prātā, sit kā ar vāli pa pieri. Viņi, mīļākie, labākie cilvēki, taču visi viens otram melo. Viņi cits no cita kaut ko grib noslēpt.*

Mīma grib noslēpt no Bukas, cik grūts bijis gājiens uz staciju.

Tētis un mamma grib noslēpt no Mīmas, no Bukas, no Lauras, ka nakti gulējuši Rīgas stacijā uz beņķa, nevis Želmiņas tantes dzīvoklī.

Buka kaut ko grib noslēpt no visiem par Asju.

Mamma grib kaut ko noslēpt no Lauras. Pašas Lauras dēļ?

Tētis arī kaut ko negrib pateikt līdz galam.

Turpat līdzās ar viegli slēptu sarkasmu tiek tēlota kolchozu laika sadzīve, kuŗā putnu fabrika "pabaro" vietējos iedzīvotājus. Ne tikai ar vistu gaļu vai olām, no noliktavas, izrādās, iespējams iznest visu, kas nav piesiets. *Tāda kopīga sovhoza labumu ņemšana un dabūšana apvieno, tuvina lameniekus,* novēro Laura. Un seko brīnišķīgs vietējā miliča Vasilija raksturojums: *Tas ir cilvēks ar lielo burtu, ne milicis.(..) Vasilijs turas pie principa – no katra pēc spējām, katram pēc vajadzības. Varbūt mazliet priekšlaicīgi. Tomēr pēc gadiem, kad valsts sasniegs komunismu, tā tas būs visur. Ne tikai Lamē, bet visā pasaulē. Visu zemju proletārieši būs savienojušies. Cauri visai pasaulei kā sarkans pavediens vīsies viena galvenā pasaules iela, un tā būs Ļeņina iela!*

Cilvēkam, Vasilijs domā, tā vispārīgi ņemot, ir jābūt godīgam. Jāievēro likums. Likumam jāsargā taisnīgums. Krietnam padomju milicim jāsargā taisnīgs likums. Netaisnīgs likums Vasilijam nav jāsargā. Labi, ka viņš zina pats, kas ir un kas nav taisnīgi. Ja tā padomā, tad noliktavā nenotiek nekas slikts, te nav nekā negodīga. Te taču faktiski un pēc būtības notiek diezgan taisnīga kopīgas mantas sadale. Vasilijs uzskata, ka tā ir atbalstāma pilsoniska aktivitāte, pašu darbaļaužu ierosme. Padomju valsts vēl pilnībā nespēj nodrošināt iedzīvotājus ar pārtikas produktiem, nemaz nerunājot par rūpniecības precēm, tādēļ visumā gluži pieņemama ir šāda pašiniciatīva. Varbūt pat uzteicama. Vismaz labības krizes laikā. Ja būs iztrūkums, paskaidros, ka baloži apēd, ka žurkas aprij, oi, čumā tur to grauzēju, rijēju. Tā ir balta patiesība. Baloži pieperējuši visas pažobeles. Žurkas knapi var pavilkties, tā noēdušās. Nekā slikta tajā ņemšanā nav. Uz Vasiliju biedri var paļauties. (273. lpp.)

Viena cilvēka uzskatos šeit apliecināti visas padomju laiku saimniekošanas principi, liekulīgā morāle un ačgārnību pilnā reālitāte.

Tomēr Lauras skats uz dzīvi ir gaišs un apliecinošs, tāds pats kā "Paradīzes putnu" autorei Mārai Zālītei. Lai kādas būtu negācijas un grūtības visapkārt, vērīgajam cilvēkbērnam rūp ne tikai putnu un dzīvnieku likteņi, viņu saista arī apkārtējo cilvēku mūži, bet īpaši jau tepat Lamē sastopamie dīvaiņi; šķiet, tie paplašina Lauras priekšstatus par reālās dzīves daudzbalsību. Bet vēl jau ir arī sapņu un ilgu pasaule.

Māras Zālītes jaunais romāns, kuŗā atsevišķi tēlojumi savijušies vienā krāsainā prozas audumā, pievēršoties desmitgadīga cilvēka pasaules izziņai, ar talanta spēku un vērienu vēsta par mūsu tautas pieredzi konkrētā vēstures posmā savā vienīgajā Laimes zemē.

PASAULE AR *MINOX RIGA* Latvijas Fotografijas mūzejā

INESE RAUBIŠĶE

Unikāls, Rīgā ražots produkts – mazs (izmērs 17x27x80 mm), viegls (125 g), ar askētisku nerūsējošā tērauda ietvaru – tā ir Minox fotokamera, kas, izturot laika pārbaudi, kļuvusi pazīstama visā pasaulē un iekļauta Latvijas kultūras kanonā. Pirms 80 gadiem, precīzi 1938. gada oktobrī, prezidentam Kārlim Ulmanim tika pasniegts pirmais VEF ražotais Minox Riga fotoaparāts, un tā šis gads un mēnesis uzskatāms par Minox Riga dzimšanas laiku. Nozīmīgajai jubilejai par godu Latvijas Fotografijas mūzejā izveidota izstāde, kas būs skatāma līdz 25. februārim.

"Pasaule ar Minox Riga" ir Latvijas Dizaineru savienības (LDS) izstrādāts projekts, kuŗa īstenošanā tika iesaistītas arī citas institūcijas un ieinteresēti cilvēki. Par projekta ideju, koncepciju, sadarbības partneriem ... rosināju pastāstīt LDS valdes locekli, dizaineri un projekta vadītāju ***Andru Irbīti***:

Ideja startēt ar šo projektu radās 2016. gada beigās. Apsverot iespējas un apzinot sadarbības partnerus, projekts tika iesniegts Valsts Kultūrkapitāla fondā (VKKF), kur to novērtēja un piešķīra financējumu... manuprāt, bez tā būtu ļoti sarežģīti (vai pat neiespējami) ieceri realizēt. Lai gan jateic, ka darbs jau sākās pirms naudas piešķiršanas, kad centos apzināt cilvēkus, kuri aizraujas ar *Minox* kamerām (pasaulē tādu ir daudz, tiek veidotas arī *Minox* draugu kopas). Un pirmais, kurš man atsaucās no vietnes Flickr (*https://www.flickr.com) Minox* grupas (*Minox Sub-Miniature*), bija fotografs (amatieris) Maksims Aļošins no Maskavas – absolūts *Minox Riga* fans. Sekoja Žuljens Tanase (Rumānija), Luišs Karvaļu (Francija), Ēriks Tibels (Francija), un beigās pievienojās vēl arī mūsu pašu Imants Parādnieks. Vēlāk laimējās atrast profesionālu fotografi no Baltkrievijas Volhu Saviču, kuŗa izmanto jau digitālu kameru... mazais, kompaktais fotoaparāts nepievērš lieku uzmanību un dod iespēju gana neuzkrītoši un diskrēti iemūžināt apkārtējo pasauli. Tā līdz mums atnāk interesanti dzīves stāsti. Visu nosaukto fotografu darbi ir pārstāvēti arī izstādes ekspozīcijā fotomūzejā.

I. R. Autoru vidū ir arī Ādolfs Irbītis.

A. I. Jā, mans tēvs. Viņš vadīja VEF reklāmas biroju no 1937. līdz 1940. gadam. Māksliniecisko konstruēšana – tā tolaik sauca viņa darbu (terminu *dizains* Latvijā sāka lietot daudz vēlāk), un uzdevums bija novest līdz pilnībai ne tikai *produkta* veidolu, bet arī izstrādāt zīmola grafisko identitāti, veidot reklāmas un citus materiālus.

I. R. Vai tēvs dalījās atmiņās par *Minox* izveidi?

A. I. Tēvs stāstīja par to, cik daudz uzlabojumi un pilnveidojumi tika veikti. Un tos veica ne tikai Valtera Capa darbinieki, ko viņš bija paņēmis līdzi no Tallinas, bet visa VEF komanda.

Sākotnēji Valters Caps savu unikālo fotoaparātu *Ur-Minox* plānoja ražot Igaunijā, taču tur neatradās neviens uzņēmums, kas būtu spējīgs to veikt. Pēc *Agfa* atteikuma potenciālie ražotāji tika meklēti Latvijā. VEF direktors Teodors Vītols saredzēja Capa izgudrojumā potenciālu un pieņēma stratēģiski pareizo lēmumu – veikt pilnveides procesu un uzsākt kameras rūpniecisko ražošanu. 1936. gada 6. oktobrī tika noslēgts sadarbības līgums ar VEF vadību, un jau pēc 18 mēnešiem prototips tika ieviests ražošanā.VEF pieteica *Minox* patentus vairākās pasaules valstīs, un Valters Caps tika pieteikts kā *Minox* izgudrotājs...

Minox Riga // Foto no Andras Irbītes ģimenes fotoarchīva

Mana vadītā projekta koncepcija noteikti nav vēlreiz cildināt tikai Capu (viņa nopelni nav noliedzami), bet gan uzsvērt VEF komandas darbu un nopelnus *Minox* tapšanā un ilgmūžībā, sākot ar stratēģisko tālredzību un turpinot ar kameras tehnisko pilnveidi, dizainu, zīmolvadību un, visbeidzot, filigrāni precīzo izgatavošanas procesu un kvalitāti.

Projektā gribēju akcentēt tieši komandas darbu – mēs nepelnīti aizmirstam paši sevi. Toreiz milzīgā slepenībā strādāja 60 darbinieki: konstruktori, smalkmechaniķi un optikas speciālisti (no kuŗiem daudzi pat īsti nebija informēti, pie kāda projekta viņi patlaban darbojas)... Visas fotoaparāta detaļas tika izgatavotas VEF, no Vācijas ieveda tikai optiskos stiklus un fotofilmas, bet optikas stiklus slīpēja un fotofilmas fasēja uz vietas. Katra *Minox* detaļa bija jāpiemēro, jāintegrē kopējā ražošanas līnijā un procesā.

Un uzņēmumam VEF viss izdevās – jau sākotnēji liela interese par *Minox* bija ASV, kur katru gadu veikalu ķēde veidoja pasūtījumu 100 000 USD apmērā, kas pārsniedza mazās VEF fabrikas ražošanas iespējas. Plāni par otras rūpnīcas celtniecību tika atlikti uz pēckara periodu... interesanti, ka pirmos fotokameras modeļus izmantoja britu izlūkdienests... Ar mazo *spiegu ieroci* ir saistītas daudzas leģendas, bet tas jau ir cits stāsts...

Pēc Latvijas okupācijas 1940. gadā *Minox* fotoaparātus vēl turpināja ražot, ražošana tika pārtraukta nacistiskās Vācijas okupācijas laikā. Kopumā laika posmā no 1938. līdz 1943. gadam tika izgatavotas apmēram 17 500 fotokameras.

(Taisnības labad jāmin – ražošana tika pārtraukta Rīgā, bet atsākās Vācijā, kurp emigrēja Caps – I.R.)

I. R. Vai šai izstādei Latvijas Fotografijas mūzejā ir paredzēts arī turpinājums?

A. I. Mēs (Latvijas Dizaineru savienība), īstenojot projektus, parasti cenšamies līdztekus tiem organizēt arī t.s. satelītpasākumus (seminārus, konferences). Arī šoreiz – tā būs zinātniska konference sadarbībā ar Rīgas Technisko universitāti (RTU) un Rēzeknes Technoloģiju akadēmiju (RTA). Laikā tā aizvirzās uz oktobra sākumu un notiks RTU telpās. Ir doma šo izstādi "Pasaule ar Minox Riga" (kas ir viegli demontējama) eksponēt vēlreiz. Konferencē ir plānota arī vēsturiskā sadaļa, kur detalizētāk tiks stāstīts arī par fotokameru *Minox*. Un šeit tad ceru uz lielāku sadarbību ar Latvijas Zinātņu akadēmiju (LZA).

Bet šodien esmu pateicīga visiem, kas sadarbojās, veidojot izstādi Fotografijas muzejā, pašam mūzejam par telpām un unikālu dokumentu piešķīrumu, VEF vēstures mūzejam par informatīvo atbalstu, tāpat arī LZA, LR Patentu valdei un visiem *Minox* entuziastiem, kuŗu darbi ir eksponēti izstādē.

Gribu aicināt arī tautiešus ārzemēs piedalīties fotomateriālu apzināšanā: varbūt kāds vēl izmanto *Minox Riga* fotokameru vai arī kādā ģimenes albumā ir atrodamas ar šo kameru uzņemtas fotografijas? Priecāšos par katru jaunu atradumu, kas papildinās mūsu ekspoziciju par cilvēkiem, laikiem un vietām ar jauniem stāstiem.

Latvijas bērnu zīmējumu izstāde Japānā

SINTIJA BERNAVA

Patiess pagodinājums, ka Latvijas bērnu radošie talanti tiek novērtēti, jo īpaši tik tālās zemēs kā Japāna, un daudzveidīgie Latvijas bērnu zīmējumi bija apskatāmi Japānas *National Center for Child Health and Development* slimnīcā Tokijā, kas ir modernākā un lielākā bērnu slimnīca Japānā un viena no modernākajām bērnu slimnīcām pasaulē.

Japāna tika izraudzīta tāpēc, ka daudziem bērniem, kas ārstējas Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā, ir liela interese par šo tālo valsti un tāpēc zīmējumu gatavošanā piedalījās ne tikai slimnīcas pacienti, kā arī bērni, kas pēc izveseļošanās, uzzinot par šo iniciatīvu, arī vēlējās iepriecināt slimos bērnus Japānā. Zīmēšanas procesā ar bērniem daudz tika runāts par Japānu.

Izstādē apskatāmie darbiņi ir tikpat daudzveidīgi, cik dažādi ir Latvijas bērni. Aplūkojot dažādās tehnikās darinātos bērnu darbiņus, jāsecina, ka tie izskatās, it kā tos būtu darinājuši mākslas skolu audzēkņi, lai gan neviens no zīmējumu autoriem neapmeklē mākslas skolu.

Šīs ir Jāzepa (9 gadi) fantāzijas par zemūdens pasauli

Bērni labprāt uzrakstīja novēlējumus saviem vienaudžiem Japānā.

Izstādes rīkošanā iesaistījās Latvijas vēstniecības Japānā ļaudis. 2017. gada aprīlī Latvijas Republikas Ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Japānā Normans Penke personīgi bērnu zīmējumus nodeva slimnīcas vadītājam Igarashi kungam (M.D.Ph.D. *Takashi Igarashi*, *Professor Emeritus of Tokyo University*), kuŗš atbalstīja Latvijas bērnu zīmējumu izstādes rīkošanu *National Center for Child Health and Development* slimnīcā, Tokijā.

Latvijas bērnu zīmējumus var aplūkot projekta "Radošās darbnīcas" *Facebook* lapā.

UZZIŅAI

Brīvprātīgo īstenotais projekts "Radošās darbnīcas" sniedz iespēju jauniešiem lietderīgi pavadīt savu brīvo laiku kopā ar bērniem un saviem vienaudžiem, kuŗi veselības problēmu dēļ uzturas Bērnu klīniskās universitātes slimnīcā Rīgā. Brīvprātīgie sniedz atbalstu Bērnu slimnīcas pedagogiem darbā ar bērniem un jauniešiem, tādējādi uzlabojot ārstniecības iestādes psīcholoģisko un emocionālo klimatu, radot draudzīgu vidi pacientiem un viņu ģimenes locekļiem. Brīvprātīgie organizē slimnīcas mazo pacientu brīvo laiku, ievērojot bērnu un jauniešu veselības stāvokli; lasa, zīmē, rotaļājas un piedalās citās radošās aktīvitātēs un pat kļūst par pacientu atbalsta personām, it īpaši bērniem un jauniešiem, kas spiesti slimnīcā uzturēties ilgstoši. Brīvprātīgie slimajiem bērniem organizē dažādus pasākumus, piemēram, koncertus, uzvedumus, atjautības spēles un kopīgu svētku svinēšanu, kur iesaistās bērni un jaunieši, slimnīcas personāls un bērnu vecāki un radinieki.

Pēdējo gadu laikā projektam "Radošās darbnīcas" ir izveidojusies sekmīga sadarbība ar vairāku valstu vēstniecībām, Bērnu Klīniskās slimnīcas sociālās aprūpes un interešu izglītības dienestu, Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēku "Saulainā bibliotēka" Bērnu slimnīcā, kā arī ar Latvijas māksliniekiem, kas, atsaucoties uzaicinājumam, mazajiem pacientiem vada dažādas radošās darbnīcas.

Slimnīcas mazie pacienti brīvprātīgajiem ir atzinuš, ka radošās nodarbības viņiem novērš domas par saslimšanu un atrašanos ārstniecības iestādē.

Esat laipni aicināti sekot līdzi projekta "Radošās darbnīcas" aktualitātēm un iesaistīties tajā!

OKUPĀCIJAS MŪZEJA GARIŅŠ STĀSTA

6. PAR NĀKOTNES NAMU

Nejaušs viesis to varbūt nepamana, bet šajās dienās Mūzeja saimē es jūtu tādu kā pacilājumu, un ne tikai par Zēdelgemas bitēm, kas te spieto.

Ieklausoties sarunās, saprotu: runā par celtniecību. "Valsts nekustamie īpašumi" esot iekustējušies. Noslēgts konkurss un izlemts, kas cels Nākotnes namu. Jau vasarā varētu pamatakmenī guldīt kapsulu ar vēstījumu nākotnei. Būšot tajā arī visu to vārdi, kuŗi ziedojuši, lai Nākotnes namā varētu iekārtot jauno ekspozīciju, darba telpas un krātuves. Būs mājas arī man. Beidzot!

Par Nākotnes namu sapņoja un runāja jau tad, kad Mūzeja saime saspiestībā darbojās "melnajā kastē." Atceros! Stāstīju jau, ka ēku toreiz gribēja nojaukt un atstāt mūs visus bez mājām, lai cik neērtas un nemīlīgas tās bija. Un tad atnāca Birkerts …

Jā gan, Nākotnes nams sāka tapt 2001. gadā. Kāpēc Nākotnes nams? Viens otrs brīnās: kas par nākotni, ja Mūzejs veltīts okupācijai? Vai tad tā nav pagātne? Savā ziņā par nākotni gādāja architekts Gunārs Birkerts. Pārvarēsim pagātni, viņš teica. Atceros labi, un man tas ļoti patika. Metafora: no tumšās pagātnes uz

gaišo tagadni un apskaidroto nākotni. Un reālitāte: paliek liela daļa melni apsūbējušā vaŗa, klāt pieslienas baltais Somijas granīts, un galu noslēdz stikla siena. Mūzeja nākotne un Latvijas nākotne. Nākotnes nams!

Tad Mūzeja ļaudis sāka gudrot, kā veidot jauno ekspozīciju. Nebija viegli. Virmoja visādas garīgas idejas, bet beigās – pirms nu jau vairāk nekā 10 gadiem – nolēma: būs stāsts, kā Latvija dzima, kā kļuva valsts, kā Hitlers un Staļins sazvērējās valsti iznīcināt, tautu pakļaut un iznīdēt, kā tauta nepakļāvās, izdzīvoja, atkal cēlās un atjaunoja savu valsti. Gandrīz vai augšāmcelšanās stāsts, un tas viss man tagad top acu priekšā – jaunā ekspozīcija. Esmu jau ieliedojis tās maketā, kur viss būs skaidri nolikts savās vietās.

Mūzeja mājaslapā apskatījos arī filmiņu par Nākotnes namu. Mani tā ļoti pacilāja. Pabrīnījos, kādi gari tur acu priekšā maģiski uzbūruši lietas, kuŗas vēl tikai uz papīra un vēl tikai būs. Tur draud Hitlers ar Staļinu, tur baismīgais Gulaga sargtornis Sibirijas lietū, tur tauta sadodas rokās Baltijas ceļā, "Gaismas pilij" skanot. Tur uz balkona atskats uz to, kas pārdzīvots, tur beigās Gunāra Birkerta "Klusuma telpa" ar Ģirta Burvja stikla skulptūru un mūžīgo liesmiņu. Man liekas, ka tās būs mājas Birkerta garam, un man ir skaidrs, ka arī es tur būšu biežs viesis. Garu garīgā klusumā.

Gariņa pieminēto filmu var noskatīties šeit: ***okupacijasmuzejs.lv/lv/nakotnes-nams***.

Līdz 2017. gada beigām jaunās ekspozīcijas veidošanai un Mūzeja iekārtošanai Nākotnes namā 973 ziedotāji bija saziedojuši EUR 1 666 274. Līdzekļi ir uzkrāti un tiks izlietoti minētajiem mērķiem.

Svinot Latvijas 100. gadadienu, Latvijas Okupācijas mūzeja 25. gadadienu un sākoties reāliem Nākotnes nama celtniecības darbiem, Mūzejs cer sasniegt un pārsniegt 1000 ziedotāju skaitu un EUR 2 000 000 ziedojumos. Nākotnes nama pamatos guldāmajā kapsulā ievietos visu to vārdus, kas Mūzeja iekārtošanai Nākotnes namā būs ziedojuši līdz 2018. gada 1. jūlijam. Pievienojieties!

www.*okupacijasmuzejs.lv*

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (ja vajag, ar ziedojuma mērķa norādi) un sūtāmi Ilze Resnis, *10930 Nollwood Drive, Chardon, OH 44024*. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

Kanada. Čeki rakstāmi LRDF (*Latvian Relief and Development Fund*) ar atzīmi "Okupācijas mūzejam" (ja vajag, arī ar mērķa norādi) un sūtāmi: Dagnija Staško, *16 Elterwater Ave, Nepean, ON K2H5J2*. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

Austrālija. Čeki sūtāmi mūzeja pārstāvei: Ināra Graudiņa, *141 Darley Road, Randwick, NSW 2031*.

Lielbritanija. Čeki rakstāmi (ja vajag, ar mērķa norādi) un sūtāmi mūzeja pārstāvei: Inese A. *Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR* vai (ar mērķa norādi) *"Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF.*

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

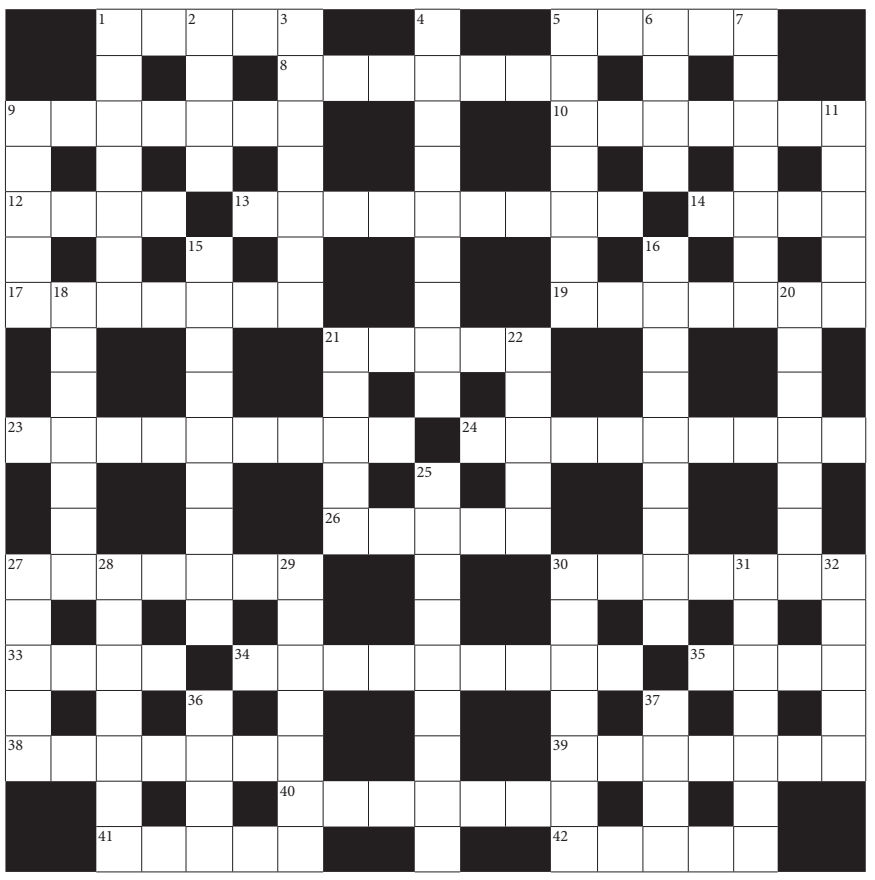

Līmeniski. 1. Nodoms, iecere. 5. Irklis. 8. Minerāls. 9. Ēkas sienas faktūra, ko veido akmeņi ar rupji tēstu virsmu. 10. Ar kāju darbināmas sviras. 12. Kukaiņēdāju kārtas dzīvnieks. 13. Dzēlīgi izsmejošs. 14. Strauji, veikli. 17. Attīstības posms, periods. 19. Lielupes pieteka. 21. Plats sieviešu mētelis. 23. Angļu gleznotājs (1727-1788). 24. Gigantiska zvaigžņu sistēma. 26. Intensīvs gaisa piesārņojums. 27. Bignoniju dzimtas koks. 30. Sešrindes. 33. Eiropas valsts galvaspilsēta. 34. Segtas nestuves – pārvietošanās līdzeklis dažās Austrumu zemēs. 35. Valsts galvaspilsēta Dienvidamerikā. 38. Priekšdarbs gleznai, skulptūrai. 39. Apdzīvota vieta Tukuma novadā. 40. Darbību kopums mērķa sasniegšanai. 41. Aina. 42. Publiska demonstrēšana un vērtēšana.

Stateniski. 1. Konditorejas izstrādājums. 2. Latviešu fotomākslinieks (1934-2012). 3. Šachta pazemes komūnikāciju vizuālai kontrolei. 4. Mūsdienu olimpiskās kustības pamatlicējs. 5. Viedoklis. 6. Viens no leģendārajiem Romas dibinātājiem. 7. Tāla pagātne. 9. Naudas vienība Kambodžā. 11. Liela ģimene. 15. Pilsēta Moldovā. 16. Pedagoģijas daļa. 18. Krodziņš Itālijā. 20. Ostas pilsēta Ķīnas austrumos. 21. Saules sistēmas planēta. 22. Balto mālu šķirne. 25. Galvenā pazīme. 27. Jumtu slīpņu salaiduma vietas. 28. Dzelzceļa vagona slēgtā priekštelpa. 29. Vulkānisks masīvs Armēnijas kalnienē. 30. Graudu apvalku daļas. 31. Valsts Dienvidaustrumāzijā. 32. Vēsturisks novads Zviedrijas dienvidos. 36. J. Jaunsudrabiņa triloģija. 37. Kuģu piestātne.

Krustvārdu mīklas (*BL* Nr. 5) atrisinājums

Līmeniski. 9. Garantēt. 10. Retorika. 11. ANO. 12. Kadeti. 13. Rasene. 14. Kritika. 15. Nolemt. 17. Sparta. 19. Takas. 22. Partija. 24. Karkass. 26. Karpa. 27. Kronins. 29. Raiters. 31. Eleja. 34. Stibas. 37. Astats. 39. Terīnes. 40. Antena. 41. Kanons. 42. Ego. 43. Patentēt. 44. Naturāla.

Stateniski. 1. Maradona. 2. Palete. 3. Atlikt. 4. Stabila. 5. Aronija. 6. Staras. 7. Freska. 8. Skanstis. 16. Mairita. 18. Porains. 19. Takse. 20. Kirke. 21. Skara. 23. Ruo. 25. Abe. 28. Rotondas. 30. Retinols. 32. Lornete. 33. Jangona. 35. Breves. 36. Starts. 37. Askēts. 38. Tenors.

ĪSZIŅAS

Vidusskolu, ģimnaziju 12. klašu skolēni un vidējo profesionālo izglītības iestāžu beidzēji **līdz 1. martam** tiek aicināti **pieteikties Vītolu fonda administrētajām stipendijām 2018./2019. mācību gadam**, kas paredzētas Latvijas augstskolās studējošiem jauniešiem. Kandidāta vidējai atzīmei jābūt 7,5 un augstākai, kā arī jāatbilst kādam no šiem noteikumiem: ir no maznodrošinātas ģimenes, ir bārenis vai viņu audzina viens no vecākiem, ir no daudzbērnu ģimenes, sasniegti izcili panākumi mācību olimpiadās. 2017./2018. mācību gadā ar stipendijas atbalstu studē 643 jaunieši.

Priekulei – 90! Par lielāku apdzīvotu vietu izveidojās pēc dzelzceļa Liepāja-Romni Ukrainā atklāšanas 1871. gadā. 1928. gada 11. februārī piešķīra pilsētas tiesības. 1944. gadā Priekules apkārtnē notika Kurzemes cietokšņa 2. lielkauja, liecina lielākie Otrā pasaules kaŗa brāļu kapi Latvijā (23 500 kritušie). Kopš 2009. gada Priekule ir novada centrs. 10. februārī notika lielajai jubilejai veltītais svinīgais sarīkojums. Kultūras namā **līdz 28. februārim** apskatāma fotoizstāde "Manas pilsētas sirdspukstī". Svētki izskanēs **3. martā plkst.15** ar jaunākās paaudzes koncertu "Tev, mana pilsēta!".

Balviem – 90! Brīvības cīņu laikā 1920. gada janvārī Balvos atradās Latgales divīzijas stābs. 1926. gadā Balvi ieguva miesta, bet 1928. gada 11. februārī – pilsētas tiesības, kļūstot par pirmo pilsētu Jaunlatgales apriņķī. Kopš 2009. gada Balvi ir novada centrs. **24. februārī plkst. 15** Novada mūzejā būs tematisks sarīkojums **"Dzimuši reizē ar pilsētu"** – tikšanās ar pilsētas vienaudžiem.

Gulbenei – 90! Gulbenes kultūras centrā **25. februārī** būs jubilejai veltīts svētku sarīkojums "Bez desmit simts", kas sāksies **plkst. 16** ar izstādes "Gulbenei 90" atklāšanu. Pēc tam būs projekta "Darini savu tautastērpu" nobeigums. **Plkst. 18** koncertu sniegs tradicionālās tautas mūzikas grupa "Tautumeitas". **Plkst. 19 – pilsētas centrālajā skvērā festivāla "LATVIJAS GODA APLIS" parāde** – "Staro Rīga" populārākais objekts – gaismas parāde "Gaismas slepenā dzīve" viesosies Gulbenē. Beigsies ar svētku salūtu.

Liepājas mūzejā no **8.** līdz **25. februārim** apskatāma vizuālās mākslas izstāde **"Liepājas māksla. 100 gadi",** kas veltīta Latvijas simtgadei. Veidota no mūzeja 4 000 mākslas priekšmetu kollekcijas. Izstādē ir arī izcilo tekstilmākslas vecmeistaru – Ernas Ošeles (1915 – 2005) un Annas Eltermanes (1929 – 2009) – gobelēni. Mūzejam ir arī vērtīgs jauniegūvums – 97 oriģinālas fotografijas ar darba ikdienu "Tosmares kuģu būvētavā" Latvijas pirmās brīvvalsts laikā. Arī foto ar 1939. gadā vētras laikā uz sēkļa pie Liepājas uzskrējušā angļu pasažieru-preču tvaikoni "Baltabor".

VAS "Latvijas valsts meži" dabas parku Tērvetē pērn apmeklējuši 146 500 tūristu. Valpurģu nakts svinības sasniedza vienas dienas apmeklētāju rekordu parka pastāvēšanas vēsturē – 5 842. Jau piekto gadu kopējais skaits pārsniedz 100 000, kas ir viens no iecienītākajiem tūrisma objektiem Latvijā un Baltijā, aptverot 1 200 ha plašu territoriju. Šopavasar durvis vērs Namdaru un Audēju kvartāli un Ēstuvītes namiņš. Atjaunota ekspozīcija Sēņu mežā, izbūvētas jaunas kāpnes (94 pakāpieni), Pasaku mežā jaunu veidolu ieguvusi Sumpurnīšu ģimene, Raganas silā izbūvētas brīnumu slotas šūpoles un Sila raganiņas apartamenti.

Īsziņas sagatavojusi **Valija Berkina**

SPORTS SPORTS SPORTS

PHJONČHANĀ DEG OLIMPISKĀ UGUNS

(Turpināts no 1. lpp.)

Dienvidkorejas prezidents Muns Džēins 9. februārī oficiāli pasludināja 23. Ziemas olimpiskās spēles, kas notiek Phjončhanā, par atklātām. Līdz ar to tika dots starts Olimpiadai, kuŗā piedalās teju 3000 sportistu. Viņu vidū ir arī 34 Latvijas pārstāvji, kas startē deviņos sporta veidos.

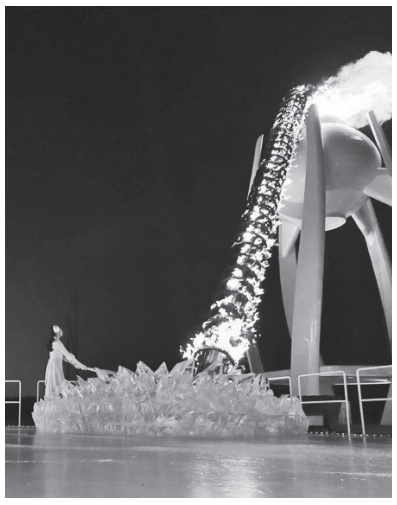

23. Ziemas olimpisko spēļu uguni iededza leģendārā Dienvidkorejas daiļslidotāja Juna Kima. 2010. gadā Vankuverā Kima kļuva par olimpisko čempioni un parādīja pārliecinošāko sniegumu arī pēc četriem gadiem Sočos, tomēr tiesneši toreiz strīdīgus uzvaru piešķīra mājiniecei Adelīnai Sotņikovai. Pirms tam līdz Kimai lāpu nogādāja divas dāmu hokejistes, no kuŗām viena bija no Dienvidkorejas, bet otra no Ziemeļkorejas. Olimpiskajās spēlēs dāmu hokeja turnīrā piedalās vienota Korejas komanda.

Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā Latvijas karogu nesa titulētais bobsleja stūmējs Daumants Dreiškens.

Viņš kļuvis par ceturto Latvijas bobslejistu, kuŗš nesis valsts karogu olimpisko spēļu atklāšanā. 1992. gada Olimpiskajās spēlēs Albērvilā šis gods tika uzticēts Jānim Ķipuram, divus gadus vēlāk Lillehammerē karognesējs bija Zintis Ekmanis, bet 1998. gadā Nagano šos pienākumus veica pašreizējais Latvijas bobsleja izlases galvenais treneris Sandis Prūsis. Iepriekšējās Olimpiskajās spēlēs Sočos karognesējs bija hokejists Sandis Ozoliņš. Latvija olimpiskajā stadionā iesoļoja kā 11. valsts. Tik ātri Latvija stadionā ienāca, jo valsts nosaukumi tika rakstīti alfabētiskā sistēmā (hangilā), kuŗu izmanto, lai pierakstītu korejiešu valodu.

Latvijas olimpieši stalti un ar smaidu Phjončhanas spēļu stadionā

ŠORTTREKISTS PUĶĪTIS IEPRIECINA LATVIJAS LĪDZJUTĒJUS

Viens no pirmajiem Latvijas sportistiem olimpiskajās spēlēs startēja šorttrekists **Roberto Puķītis.** Pēc sacensībām 1500 m distancē viņš intervijā izteicās, ka izdevies iepriecināt Latvijas līdzjutējus. Pēc starta B finālā Roberto ieņēma 13. vietu, bet pēc sāncenšu soda pakāpās uz 11. poziciju.

Roberto Puķītis (vidū) distancē

Puķītis pastāstīja, ka nav gribējis pievilt sevi un tos, kas viņam tic un palīdz gatavoties. "Ir liela atbildība startēt pirmajam. Ceru, ka labs sākums palīdzēs gan pašam, gan citiem Latvijas delegācijā. Pusfinālā Latvijas sportistu tikai divas sekundes simtdaļas šķīra no iekļūšanas galvenajā A finālā.

BAIBA BENDIKA OLIMPISKAJĀ DEBIJĀ AR VĒJU

Latvijas biatloniste Baiba Bendika 7,5 km sprinta sacensībās ierindojās 39. vietā un kvalificējās iedzīšanas sacensībām.

Sportistēm traucēja spēcīgs vējš. Bendika pirmajā šaušanā guļus pieļāva trīs kļūdas, kas vairs neļāva cerēt uz augstu rezultātu. Par sacensību uzvarētāju kļuva vāciete Laura Dālmeiere, kura 7,5 km distanci veica bez kļūdām un ar rezultātu 21:06,2 minūtes. Viņa Bendiku apsteidza par 2:08,4 minūtēm. Baiba Bendika bija ļoti neapmierināta ar savu debiju olimpiskajās spēlēs, bet daudzās kļūdas šaušanā skaidroja ar viltīgo vēju šautuvē.

Nākamajā disciplīnā – 10 km iedzīšanā – Bendika pēc finiša atzina, ka tik ātri vēl nekad neesot slēpojusi, bet visu sarežģījuši laika apstākļi. Pieļaujot trīs kļūdas šaušanā, Baiba ierindojās 33. vietā. Pati izcīnīto vietu vērtēja kritiski: "Daudz nepakāpos salīdzinājumā ar sprintu (39. v.). Jāatzīst, ka bija sarežģīti uzkāpt augstāk. Ar ātrumu distancē bija grūti ko panākt, jo visām bistlonistēm distancē bija liels ātrums. Distance pati par sevi bija ātra. Piešaudē bija traki, jo nevarēja saprast – vējš iepūš tā, ka neko nesaproti. Pirms starta pat bija sajūta, ka neesi neko piešāvis. Prieks, ka distancē (šaušanā) izdevās pareizi noreaģēt un izšaut diezgan labi. Tik trakos laika apstākļos laikam neesmu braukusi. Šie laika apstākļi bija jau nedaudz ārpus normām. Viens, ja vējš visu laiku pūš pastāvīgi no vienas puses, bet te vēja virziens mainās un nav prognozējams."

NEVEIKSMĪGA ŠAUŠANA ATŅĒMA AUGSTU VIETU

Biatlonisti olimpiskās sacensības sāka ar sprintu 10 km distancē. Pirmos 600 metrus **Andrejs Rastorgujevs** sāka mierīgi, tobrīd esot 33. vietā, vēlāk kāpināja tempu un pirmajā šaušanā jau ieradās kā sestais. Viena kļūda guļus gan diemžēl viņu atmeta uz 17. poziciju – 22,3 sekundes aiz līdera norvēģa Erlenna Bjentegora. Latvijas biatlonists turpināja lidot trasē un otro šaušanu sasniedza kā vicelīderis, Bjentegoram zaudējot vairs tikai 9,5 sekundes.

Taču Rastorgujevs kļūdījās jau pirmajā šāvienā un pēc trim raiti nogāztiem mērķiem nesašāva arī pēdējo, atkāpdamies uz 19. poziciju. Pēc sāncenšu daudzajām kļūdām Rastorgujevs ar precīzāku šaušanu būtu varējis pacīnīties par augstu un varbūt pat ļoti augstu vietu, tomēr pēdējā aplī viņš "saplīsa" un finišā ieņēma tikai 24. vietu.

(Turpinājums 12. lpp.)

Atvainošanās

BL Nr. 5, 1. lpp. raksta "Londonā atzīmē Baltijas Simtgadi" autore ir mūsu cienījamā **Zigrīda Daškevica**.

Redakcija no sirds atvainojas autorei un lasītājiem.

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro par cm^2 ierāmējumā

Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm^2 ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:
Ģertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011
Tālrunis + 371 67326761
Tālrakstis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts, iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011 (Darba laiks P.,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423, Tālrakstis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.) Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants. NN6 7TJ. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem Rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.
Pārstāvniecība Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr.: 07788790952, e–pasts: tereze.bogdanova@inbox.lv

ABONEMENTA MAKSA:
Lielbritanijā: 6 mēnešiem GBP 75; 12 mēnešiem GBP 145. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Liel-britanijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 875; 12 mēneši SEK 1550. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S–111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 – 1). Paziņojumus. sludinājumus, reklāmu sūtīt uz Rīgas redakciju. Abonentu administratore +371 26134315, red. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 155 eiro; 6 mēn. – 85 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts IBAN: DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF. Adrese abonēšanas jautājumiem: Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 85 eiro; 12 mēnešiem 155 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem 33 eiro, 12 mēnešiem 55 eiro.
Digitālā avīze – 55 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā GBP 3.50 (EUR 6) par 10 mm augstu vienslejīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā – SEK 600.
Komerciālie sludinājumi £7 (EUR 12) par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precīzitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Gertrudes iela 27, Riga, LV-1011, Latvia
Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

MATĪSS KUKAINIS
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

NEKROPOLE
PERSONU, NOTIKUMU UN KAPU KULTŪRVĒSTURISKA ENCIKLOPĒDIJA

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju ***Nekropole.info*** arī materiāli, veicot mērķa ziedojumus. Šis ir unikāls projekts, kuŗam nav analoga pasaulē. Mēs tveŗam pasaules aizejošo vēsturi, par centrālo asi, ap kuŗu viss griežas, liekot Latviju.Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuŗš gan darīs, ja ne mēs paši?!

www.nekropole.info!

SPORTS SPORTS SPORTS

(Turpināts no 11. lpp.)

Rastorgujeva pārdomas pēc sacensībām: "Nenostrādāju līdz galam, jo īpaši sāpīgi par šaušanu stāvus. Pats nenostrādāju, tāpēc arī pēdējais šāviens bija garām. Pēc soda apļiem cīnījos, bet sāku gurt." Lai gan šaušanā stāvus klājās sliktāk, to mazāk ietekmējis vējš nekā šaušanu guļus. "Ar slēpēm viss bija kārtībā, sniegs bija ne pārāk labs. Vienā trases daļā bija pavisam citādāk, sniegs ir kā smiltis – vienā brīdī slīd, citā neslīd. Vairāk jākoncentrējas uz šaušanu, tad viss būs kārtībā," sacīja Rastorgujevs. Viņš kvalificējās iedzīšanas braucienam, kuŗu uzsāka 56 sekundes aiz sprinta uzvarētāja Arnda Peifera.

Olimpisko spēļu debitants **Oskars Muižnieks** pirmajā šaušanā ieradās 69. vietā un ar vienu kļūdu pacēlās par 20 pozicijām. Līdz nākamajai šaušanai viņš atkāpās uz 63. vietu un pēc vienas kļūdas – uz 65. Līdz finišam Oskars zaudēja vēl vienu poziciju, finišējot **66**. vietā un iedzīšanai nekvalificējoties.

12,5 km iedzīšanas braucienā Andrejs Rastorgujevs izcīnīja **12.** vietu. Rastorgujevs pirms pēdējās šautuves pretendēja uz augstu vietu kopvērtējumā, tomēr divi neaizvērti mērķi neļāva iekļūt labāko desmitniekā. Kļūdas, pēc viņa teiktā, radušās paša vainas pēc: "Šaušanā pēdējā šautuvē bija nedaudz vairāk vējiņa. Pats līdz galam nenokontrolēju to, ko vajadzēja nokontrolēt. Divi sodi neļāva pacīnīties par vēl augstākām vietām. Pēdējā šautuvē neriskēju šaut ātrāk, tieši otrādi – redzēju, ka vējš vairāk pūš. Ienākot šautuvē, es pēc šāvieniem dzirdēju, ka citi bliež garām. Tieši šie divi šāvieni šoreiz bija lieki."

Rastorgujevs atzīst, ka slēpošanā pēdējā – pusotra kilometra – aplī varbūt nedaudz pietrūcis spēka, bet kopumā juties ļoti labi un sacensības patikušas. Sacensību gaitā centies noķert priekšā slēpojošo grupu, ko sev izvirzījis par mērķi. Tad būtu iespējams "sēdēt aizmugurē", kas varbūt ļautu pietaupīt spēkus. "Paldies servisa grupai, kas nostrādāja. Bija arī vairāk informācijas trasē, deva pareizu un konkrētu informāciju, kas jādara. Paldies komandai, kas bija ar mani un daudz palīdzēja."

Rastorgujevs pēc sprinta un iedzīšanas sacensībām ir tuvu tam, lai nodrošinātu vietu masu startā, tomēr to nāksies apliecināt 20 km individuālajā distancē. Tā notiks ceturtdien, 15. februārī. Olimpiskajās spēlēs masu startā sacenšas 15 labākie pēc Pasaules kausa izcīņas rezultātiem, bet Latvijas biatlonists nav šo sportistu vidū. Pārējās vietas tiek sadalītas olimpiskajās spēlēs – vietas masu startā sev garantējuši visi medaļnieki, bet pārējās vietas ieņem pēc trīs distanču vērtējuma.

KAMANIŅAS

Pēc pirmās dienas **Inārs Kivlenieks** atradās 21. pozicijā, tādēļ Latvijas sportistam bija nepieciešams pakāpties par vienu vietu,

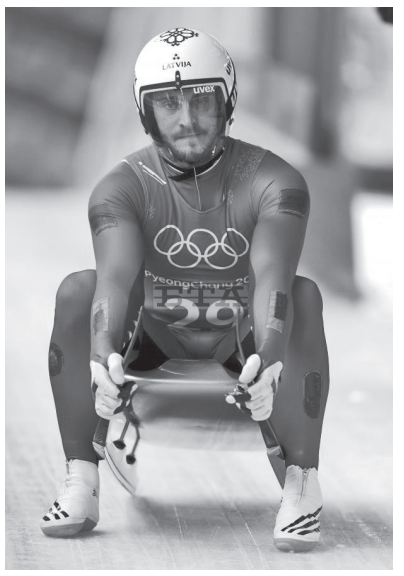

lai tiktu pie ceturtā brauciena. Tas izdevās, paceļoties uz 18. vietu. Tomēr viņš šo vietu nenosargāja un šīs olimpiskās spēles beidza **20**. vietā.

Artūrs Dārznieks savā pēdējā braucienā pieļāva kļūdu, sagriežot kamanas šķērsām, tādējādi par labāko divdesmitnieku pacīnīties neizdevās. Trīs braucienu summā Dārzniekam **24.** vieta Phjončhanas OS.

Elīza Cauce, **Ulla Zirne** un **Kendija Aparjode** ar mainīgām sekmēm iesākušas olimpiskās sacensības, aizvadot pirmos divus

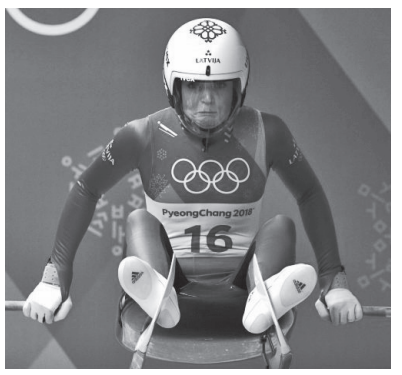

no četriem braucieniem. Labāk pirmajos divos braucienos veicās Ullai Zirnei. Viņa pirmajā braucienā uzrādīja devīto, bet otrajā – pat septīto rezultātu un divu braucienu summā ieņēma augsto **astoto** vietu. Pārliecinoši labākā no Latvijas sportistēm pirmajos divos braucienos bija Zirne, kura iztika bez acīmredzamām kļūdām. Pirmajā braucienā viņa bija devītā, bet otrajā uzrādīja septīto ātrāko laiku, summā pakāpdamās uz astoto poziciju. Cauce aizvadīja neveiksmīgu pirmo braucienu un pieļāva vairākas kļūdas, bet otrajā braucienā uzlaboja savu sniegumu. Savukārt vēl smagāk klājās Latvijas sieviešu komandas jaunākajai dalībniecei Aparjodei, kuŗa pirmajā braucienā krita, turklāt arī otrajā rupji kļūdījās. Cauce un Aparjode pirmajā braucienā bija 25. un 27. pozicijā, bet otrajā braucienā uzrādīja attiecīgi desmito un 21. ātrāko laiku.

Līderpozicijā pēc pirmās dienas ir vāciete Natālija Geizenbergere. Uz otro vietu pakāpusies viņas tautiete Dajana Eitbergere, kuŗa pēc pirmā brauciena bija septītā, Geizenbergerei tagad zaudējot 0,120 sekundes. 16. pozicijā atrodama latviešu izcelsmes kanadiešu kamaniņu braucēja Brūka Apškrūma, kuŗa līderei zaudē 1,219 sekundes.

OLIMPISKĀS UGUNS GAISMĀ

- Phjončhanā tika atļauts zem neitrāla karoga piedalīties 168 krievu sportistiem, kuŗi pierādījuši savu tīrību no dopinga. Olimpiskie sportisti no Krievijas pirms došanās uz Phjončhanu apliecinājuši, ka pārstāvēs olimpisko karogu, nevis savu valsti. Tāpat viņiem ir aizliegts reklamēt Krieviju, kā arī kritizēt SOK un tās lēmumus.
- Olimpisko spēļu hokeja arēnā par Somijas sieviešu hokeja izlases nūju zādzības mēģinājumu aizturēts agrāk sodīts Latvijas pilsonis, pastāstīja Dienvidkorejā esošais Latvijas drošības virsnieks, Valsts policijas (VP) priekšnieka vietnieks Artis Velšs.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

DVF Londonas nodaļas Vanadžu kopa aicina uz tradicionālo **Pankūku dienu** otrdien, **20. februārī**, no plkst. 12 līdz 15 DV nama ēdamzālē, *72 Queensborough Terrace, London, W2 3SH*. Ieeja par ziedojumiem. Mīļi lūgti mūsu namā!

DVF Londonas nodaļas valde laipni aicina visus biedrus piedalīties nodaļas pilnsapulcē svētdien, **4. martā**, plkst. 10.30 DVF nama kluba telpās, *72 Queensborough Terrace, London W2 3SH.*

DVF nodaļu delegātu pilnsapulce Straumēnos, *Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe LE17 6DF*, sestdien, **10. martā**, plkst. 10.30, turpinājums no rīta svētdien, **11. martā**. Delegātiem līdzi paņemt pilnu nodaļas biedru sarakstu. Sestdienas vakarā pulkveža O. Kalpaka piemiņas pasākums. Apmeklēt lūdz DVF/LWT valde.

Latvijas valsts Simtgades starptautiskās programmas ietvaros notiks **Artūra Analta izstāde "Robežas"**, *12 Star Gallery/ Europe House, 32 Smith Square, Westminster*, Londonā, Lielbritanijā, no **7.** līdz **16. martam.** Izstāde sastāvēs no vairākām, dažādu izmēru, telpiskām skulptūrām, kas vizuāli atgādinās tradicionālo stiepļu žogu, tomēr, tajā ieskatoties, pamanīs, ka žoga pinumu patiesībā veido savstarpēji, atjautīgā veidā, savienotas cilvēku formas. Mākslas darbi apskatīs robežu nozīmi un būtību. Robežas ir kā žogi, ar kuŗiem norobežojamies no pasaules, kā arī robežas, kuŗas veido cilvēki un viņu idejas. Rada un dara: Kultūras ministrija, Ārlietu ministrija, Latvijas vēstniecība Lielbritanijā, *Variant Studio*.

DIEVKALPOJUMI

ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), *29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA*, svētdien, **18. februārī**, plkst.11 Gavēņa laika dievkalpojums.

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), *29 Great Horton Rd*, *Bradford*, *BD7 1AA*, svētdien, **18. martā**, plkst. 11 Gavēņa laika dievkalpojums.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Straumēnos, Zaļajā zālē, *Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, **25. februārī**, plkst. 10 Gavēņa laika dievkalpojums.

Lesterā, *St. Ursula's Chapel*, *Wyggestons*, *160 Hinckley Road*, *Leicester*, *LE3 0UX*, sestdien, **3. martā**, plkst. 14 Gavēņa laika dievkalpojums.

Straumēnos, *Catthorpe Manor*, *Lilbourne Road*, *Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, **25. martā**, plkst. 10 Gavēņa laika dievkalpojums.

Birminghamā, *All Saints* baznīcā, *Kings Heath*, *B14 7RA*, svētdien, **11. martā**, plkst. 14.30 Gavēņa laika dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Derbijā, *Chapel of St. Mary on the Bridge*, *Derby*, *DE1 3AT*, svētdien, **4. martā**, plkst. 12 Gavēņa laika dievkalpojums.

Notinghamā, *Trinity Lutheran Church*, *67 Homefield Road*, *Aspley*, *NG8 5GH*, svētdien, **4. martā**, plkst. 15 Gavēņa laika dievkalpojums.

Mansfildā, *St. Peters's and St. Paul's Church*, *Mansfield*, *NG18 1AP*, sestdien, **3. martā**, plkst. 11 Gavēņa laika dievkalpojums.

Pīterborovā, *St. Mark's Church Centre*, *Peterborough*, *PE1 2SN*, sestdien, **10. martā**, plkst. 16 Gavēņa laika dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Mančesterā, *Martin Luther Kirche*, *9 Park Road*, *Stretford*, *M32 8FE*, svētdien, **11. martā**, plkst. 13.30 Gavēņa laika dievkalpojums.

ZVIEDRIJA

Latviešu Pensionāru apvienība aicina kopīgi apskatīt "*Vårsalongen*" *Liljevalchs Konsthall*, *Djurgården*, Stokholmā, **27. februārī** plkst. 13. Satikšanās pie ieejas. Pēc apskates dzersim kafiju *Nordiska Museet* kafejnīcā.

LPA pilnsapulce *Tellus Fritidscenter*, *Lignagatan 8*, Stokholmā **7. martā**. LPA ielūdz biedrus uz lenču plkst. 13 *Tellus* restorānā. Sapulce sākas stundu vēlāk.

Jāņa Kalmītes izstādi Latvijas vēstniecībā pensionārus ielūdz apskatīt **22. martā** plkst. 13.

Referāts "*Baltikum i det svenska riket – Stormaktens början och slut*", sakarā ar Baltijas valstu 100 gadu patstāvības jubileju *Estniska Huset*, *Wallingatan 34*, Stokholmā, **5. aprīlī** plkst. 18. Runās pazīstamais vēsturnieks un rakstnieks *Gunnar Wetterberg*. Rīko LPA kopā ar Svensk-Lettiska Föreningen.

LPA brauciens uz Rīgu 24. aprīlī. Tuvākas ziņas pa tālr. 80 11 80 vai 073 945 39 66. LPA valde

DIEVKALPOJUMI

INFORMĀCIJA par Zviedrijas latviešu ev. lut. draudzēm un dievkalpojumiem redzama arī mājaslapā *www.draudzes.se*

UPSALAS ev. lut. draudzes Gavēņa laika dievkalpojums sestdien, **17. februārī**, plkst. 14 Vindhemas baznīcā (*Vindhems kyrka, Vindhemsgatan 9*, Upsalā). Dievkalpojumu vadīs mācītāja Ieva Graufelde. Pēc dievkalpojuma draudzes gada pilnsapulce. Visi mīļi gaidīti!

STOKHOLMAS ev. lut. draudzes Gavēņa laika pirmās svētdienas dievkalpojums svētdien, **18. februārī**, plkst. 14 Somu baznīcā (*Finska kyrkan, Slottsbacken 2B-C, Gamla Stan, Stockholm*). Dievkalpojumu vadīs mācītājs Gundars Bērziņš, pie ērģelēm Rūta Baumgarte. Pēc dievkalpojuma draudzes namā kafijas galds un draudzes gada pilnsapulce. Visi mīļi gaidīti!

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Bekhofas latv. baznīcā (*Am Beckhof 44, Bielefeld*) **18. februārī** plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, *Sankt Ludwig, Bismarck* un *Wredestrasse* krustojumā, Gavēņa laika pirmā svētdienā, **18. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums. Kalpos diakone Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma sekos azaids ar groziņiem draudzes telpās. Visi mīļi gaidīti!

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, *Hohenzollernstr. 54*, **25. februārī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Štutgartē, Vecās Pils kapellā, *Schlosskirche, Am Schillerplatz*, svētdien, **4. martā**, plkst. 15 dievkalpojums ar dievgaldu. Mācītājs Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars senās sakristejas telpās.